Annus IX - Vol. IX Die 1 Augusti 1917 Num. 8

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

ACTA BENEDICTI PP. XV

LITTERAE APOSTOLICAE

I

INDULGENTIA PLENARIA QUOTIDIANA BASILICAE GRANATENSI S. IOANNIS DE DEO IN PERPETUUM CONCEDITUR.

BENEDICTUS PP. XV

Ad perpetuam rei memoriam. — Extat Granatae, in Hispania, conspicuum, magnitudine molis et pretiosis artis operibus, templum divo Ioanni de Deo sacrum, antiqua fidelium religione celeberrimum et basilicae privilegiis nuper per Nos auctum. Nunc vero cum Vicarius Generalis Ordinis S. Ioannis de Deo, vulgo « Fate bene fratelli » enixas Nobis preces adhibuerit, ut illud templum etiam privilegio indulgentiae plenariae quotidianae perpetuae de benignitate Apostolica decorare velimus, Nos, piis huiusmodi votis, quantum in Domino possumus, annuendum censuimus. Quare, audito Venerabili Fratre Nostro S. R. E. Cardinali Poenitentiario Maiore, de omnipotentis Dei misericordia et Bb. Petri et Pauli Apostolorum Eius auctoritate confisi, per praesentes concedimus, ut omnes et singuli ex utroque sexu fideles, qui vere poenitentes et ubicumque sacramentali confessione rite expiati dicta in basilica S. Ioannis de Deo, Granatae in Hispania, ad S. Synaxim accesserint, ibique pro christianorum principum concordia, haeresum extirpatione, peccatorum conversione ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam quovis anni die lucrandam omnium peccatorum suorum

indulgentiam et remissionem, quam etiam animabus fidelium in purgatorio detentis per modum suffragii applicari posse, misericorditer in Domino concedimus et largimur. Pariter decernimus, ut omnes aliae indulgentiae cunctaque privilegia, quibus ipsa Basilica pollet, immutata permaneant. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XII iunii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

P. Card. GASPARRI, *a Secretis Status.*

II

PRAEFECTURA APOSTOLICA DE KASSAI SUPERIORE, CONGI BELGICI, IN VICARIATUM APOSTOLICUM ERIGITUR.

BENEDICTUS PP. XV

Ad perpetuam rei memoriam. — Quae catholici nomini aeternaeque fidelium saluti bene, prospere ac feliciter eveniant, ea ut mature praestemus Nos admonet supremi apostolatus munus, quo in terris, licet immeriti, fungimur. Iamvero cum postremis hisce annis catholica religio in Praefectura Apostolica de Kassai Superiore, Congi Belgici, laetos progressus, tum quod spectat ad auctum numerum christianorum ac Missionariorum, tum ad multiplicitatem educationis et caritatis institutorum, Deo favente, habuerit; Nos, collatis consiliis cum Venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus negotiis Propagandae Fidei praepositis, ut in praedicta Missione aeternae fidelium saluti opportunius provideretur, eandem in Apostolicum Vicariatum erigendum esse censuimus. Quae cum ita sint, motu proprio, deque certa scientia ac matura deliberatione Nostris, nec non de Apostolica Nostra auctoritate, praesentium vi, Praefecturam Apostolicam de Kassai Superiore, Congi Belgici, servatis actualibus limitibus, in Apostolicum Vicariatum erigimus: ipsumque Vicariatum Apostolicum, sic per Nos erectum, curis concreditum volumus Missionariorum Instituti Immaculati Cordis B. Mariae Virginis de Schentvelt. Decernentes praesentes litteras firmas, validas et efficaces semper existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri atque obtinere, illisque ad quos spectat, vel in posterum spectare poterit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari: sicque iudicandum esse ac definiendum, atque irritum et inane si secus super his a

quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit. Non obstantibus contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XIII iunii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

P. CARD. GASPARRI, *a Secretis Status.*

III

PRAEFECTURA APOSTOLICA DE « BAHR-EL-GAZAL » IN VICARIATUM APOSTOLICUM ERIGITUR.

BENEDICTUS PP. XV

Ad futuram rei memoriam. — Ut mature praestemus quae rei sacrae procurationi melius gerendae faciant atque ut, aucto Pastorum numero, christiani gregis custodiae diligentius prospiciamus, supremi apostolatus munus Nos admonet, quo in terris licet immeriti fungimur. Iamvero cum in Praefectura Apostolica de « Bahr-el-Gazal » ut catholicum nomen impensius proveheretur et christiana fides maiora in dies incrementa susciperet, opportunum consilium visum fuerit Praefecturam eandem in Apostolicum Vicariatum erigere: Nos, collatis consiliis cum Venerabilibus Fratribus Nostris S. R. E. Cardinalibus negotiis Propagandae Fidei praepositis, inspectis sacrarum aedium in illis regionibus multiplicitate, educationis et caritatis institutorum numero ac populi pietate, haec, quae infrascripta sunt, decernenda existimavimus. Nimirum motu proprio atque ex certa scientia et matura deliberatione Nostris deque Apostolicae Nostrae potestatis plenitudine, praesentium tenore, Praefecturam Apostolicam de « Bahr-el-Gazal » in Vicariatum Apostolicum erigimus, actualibus servatis limitibus. Decernentes praesentes litteras firmas, validas atque efficaces semper existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri atque obtinere, illisque ad quos spectat, vel in posterum spectare poterit, in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis iudicandum esse ac definiendum, atque irritum et inane si secus super his, a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XIII iunii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

P. CARD. GASPARRI, *a Secretis Status.*

IV

SODALIBUS ET MONIALIBUS CONGREGATIONIS SS. REDEMPTORIS QUANDAM PRECEM RECITANTIBUS INDULGENTIA CCC DIERUM IN PERPETUUM CONCEDITUR.

BENEDICTUS PP. XV

Ad perpetuam rei memoriam. — Cum Deipara Virgo Maria de Perpetuo Succursu praecipua sit Patrona Congregationis SSm̄i Redemptoris, peropportunum Nobis videtur, eos qui se eidem Congregationi devoveant, peculiari erga eandem B. Mariam Virginem prece uti, qua se et Institutum tantae Matris pietati quam maxime commendent. Preces igitur, quas Nobis supremus dictae Congregationis Moderator ostendit, et quarum exemplar in Tabulario Brevium Apostolicorum, ne error deinceps irrepat, adservari iussimus, Apostolica Nostra Auctoritate rite adprobamus, easque, audito etiam dilecto filio Nostro S. R. E. Cardinali Poenitentiario Maiore, caelestibus Ecclesiae thesauris libenti quidem animo locupletamus. Quare omnibus ac singulis sive eiusdem Congregationis alumnis, sive Monialibus SSm̄i Redemptoris, qui, corde saltem contrito, infrascriptam orationem recitaverint, qua vice id egerint, trecentos dies de iniunctis eis seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus, quam poenitentiarum relaxationes etiam animabus fidelium in Purgatorio detentis per modum suffragii applicari posse indulgemus. Praesentibus perpetuo valituris. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Oratio haec erit: « O Maria, Mater de Perpetuo Succursu, tibi Congregationem Nostram, « cuius peculiaris esse voluisti Patrona, humiliter commendo. Eam, « quaeso, custodi et ab omni malo, praesertim cuiuscumque relaxationis « vel minimae, defende. Floreant in ea paupertas, castitas, obedientia, « regularum observantia, spiritus orationis et zelus animarum, maxime « derelictarum. Missionibus nostris ceterisque laboribus apostolicis impe« tra a Divino Redemptore abundantiam caelestium benedictionum. Su« periores nostros, sodales et amicos continuo favore circumda et prose« quere. Omnia tandem Instituti bona spiritualia et temporalia tuo semper « materno tuere praesidio. O Domina Nostra, o Mater nostra, memento, « quaeso, Tutricem te esse Congregationis quam possedisti ab initio ».

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XV iunii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

P. CARD. GASPARRI, *a Secretis Status.*

V

SODALIBUS INSTITUTI SCHOLARUM CHRISTIANARUM QUANDAM PRECEM RECITANTIBUS INDULGENTIAE PARTIALIS AC PLENARIA IN PERPETUUM CONCEDUNTUR.

BENEDICTUS PP. XV

Ad perpetuam rei memoriam. — Dilectus filius Himerius a Iesu, Praepositus Generalis Instituti Fratrum Scholarum Christianarum, refert ad Nos ipsius religiosae familiae fratres consuevisse piam quandam precem recitare « Magistri ante scholam » ad divinum lumen humiliter impetrandum. Ut autem haec pia recitatio uberiori fiat cum emolumento spirituali, enixas Nobis idem Generalis Praepositus preces exhibet, ut nonnullas indulgentias de thesauro Ecclesiae, Nobis divinitus commisso, ipsius precis recitationi benigne adiungere dignemur. Nos votis his concedentes, audito dilecto Filio Nostro S. R. E. Cardinali Poenitentiario Maiore, de omnipotentis Dei misericordia ac Bb. Petri et Pauli Apostolorum Eius auctoritate confisi, omnibus et singulis Fratribus ex Instituto Scholarum Christianarum ubique terrarum, qui, quovis per annum die, precem « Magistri ante scholam » iuxta exemplar quod in Tabulario tertiae Sectionis Nostrae Secretariae Status asservari iussimus, quocumque idiomate, dummodo versio fidelis sit, recitaverint, contrito saltem corde, de numero poenalium dierum in forma Ecclesiae consueta trecentos expungimus. Orationis autem tenor sequens esto: « Seigneur, « c'est vous qui êtes ma force et ma patience, ma lumière et mon con« seil: c'est vous qui me soumettez le cœur des enfants que vous avez « confiés à mes soins. Ne m'abandonnez pas à moi-même un seul « moment. Donnez-moi, pour ma propre conduite et pour celle de mes « élèves, l'esprit de sagesse et d'intelligence, l'esprit de conseil et de « force, l'esprit de science et de piété, l'esprit de votre sainte crainte et « un zèle ardent pour procurer votre gloire. J'unis mes travaux à ceux « de Jésus-Christ, et je prie la très sainte Vierge, saint Joseph, les « Anges Gardiens, saint Jean-Baptiste de la Salle, de me protéger dans « l'exercice de mon emploi. Ainsi soit-il ». Insuper iisdem fratribus, qui per integrum anni scholastici mensem quovis die lectionibus dicato precem ipsam recitaverint, unoque dicti mensis die ad arbitrium cuiusque eligendo, admissorum confessione rite expiati atque Eucharisticis dapibus refecti, Communitatis suae Sacellum, vel quodvis publicum tem-

plum visitent, ibique pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, peccatorum conversione ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effundant, quo die id agant, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Porro largimur ut fratribus ipsis, si malint, fas sit plenariis his ac partialibus indulgentiis functorum vita labes poenasque expiare. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem ut praesentium Litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate vel officio constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die XVI iunii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

P. CARD. GASPARRI, *a Secretis Status*

VI

FOEDERI MISSAE QUOTIDIANAE IN ARCHIDIOECESI NEO-EBORACENSI INDULGENTIAE ET PRIVILEGIA IN PERPETUUM CONCEDUNTUR.

BENEDICTUS PP. XV

Ad perpetuam rei memoriam. — Dilectus filius Noster Ioannes M. S. R. E. Cardinalis Farley, ex concessione et dispensatione apostolica Archiepiscopus Neo-Eboracensis, Nos edocendos curavit, se in id venisse consilii, ut in sua quoque Archidioecesi « Foedus Missae quotidianae » institueret, quod iam in Hibernia insula conditum, recens a Nobis caelestibus Ecclesiae thesauris locupletatum fuit. Cum autem vehementer optet, etiam sibi concreditos fideles ad Sacrum singulis diebus audiendum allici, atque inde facilius divino convivio recreari; enixas Nobis preces adhibuit, ut constituendo Operi easdem ac pro Hibernia tum plenarias, tum partiales indulgentias largiri dignaremur. Nos igitur, quibus est omnino persuasum, uberes ex huiusmodi religionis pietatisque Foedere fructus in Domino perceptum iri, audito etiam dilecto filio Nostro S. R. E. Cardinali Poenitentiario Maiore, piis hisce votis benigne obsecundandum censuimus. Quare, praesentium tenore, Apostolica Auctoritate Nostra, omnibus ac singulis utriusque sexus Christifidelibus Archi-

dioeceseos Neo-Eboracensis tantum, qui ad « Foedus Missae quotidianae » pertinebunt, die primo eorum in hanc Sodalitatem ingressus, si vere poenitentes et confessi Ssmum Eucharistiae Sacramentum sumpserint, plenariam; ac sodalibus in eadem Consociatione describendis, in cuiuslibet eorum mortis articulo, si vere poenitentes et confessi ac S. Communione refecti, vel, quatenus id facere nequiverint, saltem contriti, nomen Iesu ore, si potuerint, sin minus corde devote invocaverint, etiam plenariam; nec non praedictis sodalibus, qui quovis anni mense saltem novem diebus continuis Missae interfuerint, atque uno quo cuique libeat ex novem hisce diebus, vere poenitentes et confessi Sacra se Communione refecerint, ac Missa durante pro Christianorum Principum concordia, haeresum extirpatione, peccatorum conversione ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam similiter omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus atque impertimus. Praeterea iisdem Sodalibus, qui, corde saltem contrito, quolibet profesto die Missam audiverint, eaque durante, ut praefertur, oraverint, septem annos totidemque quadragenas; iis autem sociis, qui quodvis pietatis vel caritatis opus ex dicti Foederis praescripto peregerint, centum dies de iniunctis eis, seu alias quomodolibet debitis poenitentiis in forma Ecclesiae consueta relaxamus. Quas omnes et singulas indulgentias, peccatorum remissiones ac poenitentiarum relaxationes, excepta plenaria indulgentia in articulo mortis lucranda, etiam animabus fidelium in Purgatorio detentis per modum suffragii applicari posse indulgemus. Denique veniam Apostolica Auctoritate Nostra facimus, cuius vi Missae, ad quodlibet altare pro anima cuiusvis sodalis celebrandae, animae ipsi perinde suffragentur ac si ad privilegiatum Altare fuissent celebratae. Non obstantibus contrariis quibuscumque. Praesentibus perpetuo valituris. Volumus autem ut praesentium Litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate vel officio constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXVI iunii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

P. CARD. GASPARRI, *a Secretis Status.*

EPISTOLAE

I

EXPOSTULATIONEM AB EPISCOPIS MEXICANIS EDITAM IN LEGEM ILLIC LATAM DE RE PUBLICA NOVANDA ADPROBAT B. P. ET NUNTIAT SE DIE FESTO B. M. V. GUADALUPENSIS LITATURUM PRO MEXICANO POPULO.

Venerabiles fratres, salutem et apostolicam benedictionem. — Exploratum vobis est, nec uno quidem argumento, quibus apud vos iam pridem, ob motus conversionesque rei publicae, adversis utitur catholica Ecclesia rebus, eas animum Nostrum habuisse atque etiamnunc habere vehementer sollicitum; neque ignoratis, quam impense Nos, etsi tanto a vobis intervallo disiungimur, curas aerumnasque vestras participemus. Cur vero vos hodie universos, venerabiles fratres, hisce adeamus litteris, caussam affert expostulatio illa quam paulo ante edidistis, postquam Queretari nonis februariis hoc anno Lex promulgata est de re publica in Foederatis Mexici Civitatibus novanda. Perlegimus equidem, diligenterque, pro rei gravitate, expendimus quae a vobis communi scripta sunt consilio; ex iisque, quemadmodum exspectabamus, eminere vidimus tum incensum studium pro divinis Ecclesiae iuribus propugnandi, tum navitatem qua tuendae popularium vestrorum fidei prospicitis, eo quidem maiorem quo saevioribus iactamini fluctibus, tum denique insitam vobis caritatem patriae, cuius prosperitatem recte dicitis ab reverentia avitae religioni debita seiungi non posse. Quod si hisce sensibus, qui optimo cuique probandi sunt, tota nititur expostulatio illa vestra, fatendum quoque est bene multas et graves eidem constare caussas; aliis enim novae Legis capitibus sacra Ecclesiae iura negleguntur, aliis vero penitus oppugnantur. Quod igitur inustam Ecclesiae iniuriam allataque rei catholicae detrimenta, stabili officii conscientia, conquesti estis, rem scitote vos fecisse pastorali officio apprime consonam et laude Nostra dignissimam. Sit ceterum vobis solacio, quod peculiari paternae caritatis Nostrae testimonio trepidis vobis afflictisque adsumus, et nihil reliqui facturi sumus, quod ad vos levandos iuvandosque pertineat. Hortamur interea, venerabiles fratres, si tamen hortatione indigetis, mitissimo Christi Iesu, Pastorum Principis, spiritu imbuamini adeo, ut, vincentes in bono malum, eam animi magnitudinem, constantiam patientiamque praeferatis, qua vos, in praesenti potissimum, affluere necesse est. Quoniam vero id in primis percupitis, ut, catholica

istic religione in pristinum decus restituta, civium concordia disciplinaeque sanctitas revirescant, quas cotidie molestias aegritudinesque fortiter perpetimini, eas Deo placando offeratis, ut optata misericors vestra quam primum perficiat. Neque etiam deerit vobis Beatissima Dei Genitrix, quae e Sanctuario Guadalupensi pro Mexicano populo vigilat; Eaque, uti alias, nec semel, praesentissimam nationi Patronam se praestitit, ita minime dubitandum quin sit vobis, in hac tanta acerbitate rerum, validam brevi latura opem. Vobiscum profecto ad eiusdem Virginis solium perpetuis instabimus Nosmetipsi precibus; immo etiam, ut de eiusmodi coniunctione aliqua exstet significatio, placet, venerabiles fratres, certiores vos facere, die duodecimo mensis decembris, quo die B. Mariae Guadalupensis sollemnia apud vos aguntur, esse Nos sacris operaturos tum in Eius honorem quam, hoc titulo, praecipua veneratione colitis, tum in salutem carissimi Nobis Mexicani populi. Quod vero deliberatum Nobis est, id sibi quoque praenuntiari sciant dioecesium vestrarum fideles, ut eo ipso die, consociatis Nobiscum obsecrationibus, pacis et tranquillitatis munera patriae tam conturbatae facilius concilient. Quorum auspicem, paternaeque benevolentiae Nostrae testem, vobis, venerabiles fratres, universoque clero et populo unicuique vestrum concredito apostolicam benedictionem peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die XV mensis iunii, festo SS. Cordis Iesu, anno MCMXVII, Pontificatus Nostri tertio.

BENEDICTUS PP. XV

II

AD R. D. FRATREM IOANNEM IOSEPHUM FRATRUM AB INSTRUCTIONE CHRISTIANA MODERATOREM GENERALEM, ABSOLUTÓ PRIMO SAECULO POST RELIGIOSAM EAM FAMILIAM CONDITAM.

Dilecte fili, salutem et apostolicam benedictionem. — Quod nuntias exeunte huius anni mense septembri primum saecularem familiae, cui praepositus es, natalem fore, iucundum Nobis accidit; quamquam haec tempora vix Nos patiuntur fructum capere iucunditatis. Etenim vestra recordantes in Ecclesiam et in civilem societatem promerita, non potest fieri quin recreemur. Constat, post magnam illam rerum conversionem factam sub exitum saeculi decimi octavi, quum summa esset inopia

sacerdotum, praeclaro vos fuisse adiumento Parochis, cum in aliis pastoralis ministerii partibus, tum maxime in erudienda instituendaque aetate puerili. Cuinam auditae non sunt illae ad oppidum Ploërmel ortae et deinceps per Armoricam diffusae scholae, quibus quidem magna ex parte tribuendum esse consentiunt omnes, quod ea regio prae ceteris Galliae ab avitae fidei constantia et ab integritate morum nobilitata sit. Nec ignoramus istum laborem, a vobis, duce Venerabili Francisco Maria de la Mennais, susceptum pro communi salute, non se Armoricae continuisse finibus, sed alias quoque provincias complexum esse, atque ad ipsas transmarinas oras se extendisse, satis bono cum animarum fructu et religionis incremento. Quod igitur divina benignitate, per difficultates quidem nec paucas nec mediocres, huc usque provecti estis equidem gratulamur. Simul vero cupimus optamusque ut, hoc spatium feliciter confectum respicientes, novam sumatis alacritatem aggrediendi ad ea quae restant. Idque etiam ob eam causam quia, cum hoc bellum conquieverit, extenuatis iterum et fere ubique ordinibus Cleri, strenuos adiutores, vestri similes, sacrum ministerium, multo magis quam antea, postulabit. - Quo autem caelestia munera quorum apud Nos est dispensatio, vos efficiant alacriores, vobis omnibus itemque iis qui se vobis adiunxerint, *plenariam* peccatorum veniam, usitatis conditionibus lucrandam, die XXIX septembris proximi aut alio die qui vobis opportunior videatur, cum aliquod sacrum ad grates Deo persolvendas celebrabitis, iam nunc perlibenter concedimus. Quorum auspicem divinorum munerum ac testem paternae benevolentiae Nostrae, apostolicam benedictionem tibi, dilecte fili, universisque Sodalitatis istius alumnis et fautoribus amantissime impertimus.

Datum Romae apud sanctum Petrum, die XVI iunii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

BENEDICTUS PP. XV

III

AD R. P. STEPHANUM BABIN, ANTISTITEM BENEDICTINORUM AD MARIAE D. N. DE « COGULLADA », DE ILLA AEDE « REGINA PACIS » DEDICANDA.

Dilecte fili, salutem et apostolicam benedictionem. — Admodum probatur Nobis illud quod cum tuis sodalibus cepisti consilium istius aedis, quam novo et magnificentiore cultu reficitis, dedicandae mense

octobri proximo, cum satis opera processerint, *Reginae Pacis*. Principio enim id proficiscitur, ut videmus, a singulari quodam studio Nobis obsequendi. Nam intelligentes praecipuo in maerore esse animum Nostrum ex hac tanta internecione filiorum, consolari Nos, quantum est in vobis, contenditis, Virginem Beatissimam implorando: cuius apud Deum patrocinio, ut quae « Principem pacis » mundo ediderit, ad finiendum bellum maxime Nos confidere professi sumus. In quo libet Guerangeri alumnos agnoscere, spiritum religiose conservantes optimi et pientissimi viri, qui nihil unquam habuit antiquius quam Romani Pontificis optata, nedum iussa, exsequi. Nos autem vestrae in Nos pietatis officium eo complectimur libentius, quia cum officio coniunctum est fraternae caritatis, sollicitae quidem non solum de communi salute gentium, quae iam nimium diu inter se dimicant, sed etiam de sempiterna requie tam multorum quibus haec eadem dimicatio mortem maturaverit. Quod ipsum utrumque omnino consentaneum est vestro ordini: cum et vobis, traditum a Patriarcha Sanctissimo, insigne sit *Pax*, et Odilonis Cluniacensis ardor et sedulitas ad animas pie defunctorum adiuvandas, in vobis tamquam hereditario iure perseveret. Iam vero ut appareat vehementer Nobis vestrum placere propositum, volumus ut ista aedes statuto a vobis tempore Mariae D. N. sub titulo Reginae Pacis Nostra auctoritate dedicetur. Itaque Venerabilem Fratrem Franciscum Archiepiscopum Myrensem, qui apostolicae isti legationi praeest, Nostrum renuntiamus Legatum qui hanc dedicationem peragat Nostro nomine. Eique damus etiam ut peracto sacro solemni benedictionem papalem, cum *plenaria* peccatorum venia, adstantibus largiatur. Idem autem plenariae indulgentiae beneficium, usitatis conditionibus semel lucrandum in solemnitate dedicationis itemque in perpetuum die eius solemnitatis anniversario, omnibus concedimus, qui tum aedem istam, orandi causa, inviserint. Auspicem interea divinorum munerum ac testem paternae benevolentiae Nostrae, tibi, dilecte fili, tuisque sodalibus universis apostolicam benedictionem amantissime impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die XX iunii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

BENEDICTUS PP. XV

IV

AD R. D. LEANDRUM SCHNERR, SAC. BENEDICTINUM, ARCHIABBATEM S. VINCENTII, OB ANNUM XXV EXEUNTEM EX QUO ABBAS INITIATUS EST.

Dilecte fili, salutem et apostolicam benedictionem. — Testandae benevolentiae, qua te prosequimur ob merita, occasionem libentibus Nobis affert proximus dies, quo abhinc annis XXV rite es initiatus abbas, cum iam hoc ipso anno sexagesimum natalem videris monasticae professionis tuae. Ex quo enim isti coenobio es praepositus, non solum de tuo ordine salubriter meruisti, sancta tuorum sodalium tuenda confirmandaque disciplina, sed etiam de americana ecclesia, studiis philosophiae ac theologiae in sacro seminario, quod coenobio adiunctum est, optime constitutis. Quare gratulantes tibi vehementer, gratesque tecum et cum tuis omnibus agentes Deo, potestatem tibi facimus in eum, qui appropinquat, faustum diem semel benedicendi, Nostro nomine. Auspicem vero divinorum, quae optamus tibi, munerum, habe, dilecte fili, apostolicam benedictionem quam tibi amantissime impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die II iulii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

BENEDICTUS PP. XV

V

AD R. P. D. ALFREDUM LOUWICK, SACERDOTUM A MISSIONE VICARIUM GENERALEM, DE SODALITIO « MULIERUM A CARITATE » ABHINC TRIBUS SAECULIS INSTITUTO.

Dilecte fili, salutem et apostolicam benedictionem. — Si quid est quod a Nobis singulari quadam cura foveri debeat, certe pium Sodalitium debet *mulierum a caritate*. Namque in iis, quae inclitus pater et legifer vester, pro suo salutis alienae studio, providentissime invenit, hoc, ut principem tempore, ita nobilem utilitate locum obtinet. Constat virum incomparabilem pluribus annis ante Congregationem Missionis conditam, eorum miseratum vicem quorum inopia valetudinis incommodis cumularetur, multifariam pias feminas societate coniunxisse, quae

huiusmodi calamitosos, opitulandi causa, inviserent: atque ut eorundem operam beneficentiae assiduitate perficeret, ideo Filias Caritatis instituisse: quibus propterea iam inde ab initio « ancillis aegrotantium paupe- « rum » inditum nomen. Nec vero satis explicari potest quam ingentem beneficiorum vim, trium saeculorum spatio, pepererit hoc Sodalitium, brevi per orbem terrarum longe lateque diffusum. Quae quidem beneficia totum complectuntur hominem, spectantibus, uti par est, optimis feminis per curationem corporum ad sanationem animorum. Mirum enim quantum christiana caritas valet ad persuadendum; nec facile bonae exhortationi resistitur, cui bene facta comitentur. - Quoniam igitur in proximum mensem decembrem accepimus indicta esse sacra sollemnia ob trecentesimum natalem saluberrimi instituti, placet Nobis ea, Pontificalis indulgentiae muneribus, augustiora facere, idcirco etiam, ut, cum miserorum numerus praeter modum excreverit, ad subveniendum iis bonos omnes excitemus. Itaque sodalibus Vincentianis, non ex hac tantum societate sed ex quavis familia, quotquot saecularem memoriam aliqua supplicatione celebrabunt, *plenariam* peccatorum veniam, statis conditionibus lucrandam, largimur. Atque auspicem caelestium bonorum, Nostraeque benevolentiae paternae testem, tibi, dilecte fili, iisque omnibus quos memoravimus, apostolicam benedictionem amantissime impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die XIII iulii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

BENEDICTUS PP. XV

VI

AD PETRUM S. R. E. CARD. LA FONTAINE, PATRIARCHAM VENETIARUM, GRATIAS PERSOLVENS DE OFFICIOSISSIMIS LITTERIS QUIBUS ILLE, UNA CUM DOCTORIBUS DISCIPLINAE IURIS TRADENDAE, DE NOVI CODICIS PROMULGATIONE B. P. GRATULATUS EST.

Dilecte fili Noster, salutem et apostolicam benedictionem. — Qui, Cancellarii munere, Pontificium istud iuris canonici lyceum moderaris, et dilecti filii praeses ac doctores eidem disciplinae tradendae, communi Nonis Iuliis data ad Nos epistula, ita Nobis de novi Codicis promulgatione, gestientibus laetitia animis, gratulati estis, ut quam cepimus e praeclaro eventu delectationem, eam Nobis veluti iterari ac redinte-

grari senserimus. Plures quidem sunt caussae, ut scribitis, cur vos gaudio Nobiscum simul afficiamini. Intererat enim totius catholici nominis, in tanta tamque dispersa ecclesiasticarum legum mole, eas in unum colligi, amotis obsoletis vel a temporum condicione alienis; id praecipue virorum sacri ordinis intererat, ut leges haberent perspectas, quas et ipsi retinere et Christifidelibus servandas proponere debeant; neque minus utilitatis inde iuris periti capient, praesertim qui ad eiusmodi disciplinam alumnos instituunt, cum ante, in disiectis implicatisque rebus, ingenti sententiarum varietate perturbarentur. At recte dicitis, peculiari ac propria quadam de caussa esse vobis laetandum: quod videlicet ille fuerit Codicis conficiendi auctor, quem Lycei vestri iuris canonici munificentissimum fuisse auctorem merito gloriamini. Sic igitur insigne opus putetis fel. rec. decessoris Nostri Pii X veluti accepisse e manibus, ut, quo accuratius perfectiusque alumnis Codicem explanaveritis, eo maiorem Parenti immortalis memoriae vestro honorem tribuisse videamini. Munus ceteroqui vobis delatum fore posthac minus ad exsequendum grave, quis non videt? Qua in re volumus, ita iuris canonici disciplinam in posterum tradatis, ut Codicem, prouti evolvitur, gradatim commentata oratione declaretis; neque enim Nobis probabitur quicumque, excurrendo, ingenio nimis indulserit suo, discipulosque, a via iamnunc expeditiore deflexos, in tricas vel in difficultates coniecerit. Quod reliquum est, scitote, quibus observantiae studiique significationibus Nos scribendo prosecuti estis, eas perquam gratas Nobis iucundasque accidisse; quas ut rependamus, apostolicam benedictionem tibi, dilecte fili Noster, itemque praesidi et doctoribus iuri canonico istic tradendo, caelestium conciliatricem donorum paternaeque caritatis Nostrae testem, amantissime in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die XVI iulii anno MCMXVII, Pontificatus Nostri tertio.

BENEDICTUS PP. XV

ACTA SS. CONGREGATIONUM

SACRA CONGREGATIO CONSISTORIALIS

I

BUSCODUCEN.

CONCESSIONIS PALLII AD PERSONAM

R. P. D. GUILELMO VAN DE VEN, EPISCOPO BUSCODUCENSI

Quae diuturno Episcopatus tui tempore, in fidelium bonum et in catholicae religionis utilitatem inter tuos operatus es, SSm̃um Dominum Nostrum Benedictum PP. XV inclinarunt, ut, recurrente XXV anno ab Episcopatu suscepto, Tibi et laborum praemium et benevolentiae Suae testem ultro impertiret.

Quare ipse SSm̃us Dominus censuit ac decrevit Sacrum Pallium de corpore B. Petri Apostoli sumptum Tibi ad personam tradere.

Hoc itaque Consistoriali decreto idem SSm̃us Dominus S. Pallium insigne Pontificalis dignitatis plenitudinis Tibi assignat ac tribuit, ut in sacris functionibus iuxta liturgicas normas illo uti possis ac debeas.

Ad hoc autem ut illud prima vice Tibi imponatur, SSm̃us Pontifex hoc eodem decreto delegat Revm̃um Archiepiscopum Ultraiectensem, vel, ipso impedito, alium Antistitem quem Tu malueris gratiam et communionem cum Apostolica Sede habentem, coram quo ante Pallii impositionem praestandum a Te erit suetum fidelitatis debitae iusiurandum iuxta formulam huic decreto adiectam.

Praesentibus litteris valituris, perinde ac si apostolicae litterae sub plumbo datae fuissent, contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Datum Romae, ex Secretaria S. Congregationis Consistorialis, die 27 aprilis 1917.

✠ C. Card. De Lai, Ep. Sabinen., *Secretarius.*

L. ✠ S.

† V. Sardi, Archiep. Caesarien., *Adsessor.*

II

PROVISIO ECCLESIARUM

S. Congreg. Consistorialis decretis, Ssmus D. N. Benedictus PP. XV has, quae sequuntur, ecclesias de proprio pastore providit, scilicet:

28 iunii 1917. — Titulari episcopali ecclesiae Modrensi praefecit R. D. Hyacinthum Chassagnon, protonotarium apostolicum *ad instar participantium*, vicarium generalem in civitate S. Stephani archidioecesis Lugdunensis.

30 iunii. — Episcopali ecclesiae Massensi R. D. Iosephum Bertazzoni, rectorem Seminarii Guastallensis.

7 iulii. — Titulari episcopali ecclesiae Hermopolitanae, seu Hermopolis maioris, R. D. Georgium Glosauer, canonicum ecclesiae metropolitanae Pragensis, quem constituit Auxiliarem Revmi P. D. Pauli de Huyn, archiepiscopi Pragensis.

— Titulari episcopali ecclesiae Tacapitanae R. D. Ioannem Sedlák, protonotarium apostolicum *ad instar participantium* et canonicum archidiaconum ecclesiae metropolitanae Pragensis, quem constituit Auxiliarem Rmi P. D. Pauli de Huyn, archiepiscopi Pragensis.

9 iulii. — Metropolitanae ecclesiae Surrentinae R. P. D. Paulum Iacuzio, hactenus episcopum Caputaquensem et Vallensem.

12 iulii. — Cathedrali ecclesiae Veszprimiensi R. D. Ferdinandum Rott, philosophiae ac theologiae doctorem, metropolitanae ecclesiae Strigoniensis canonicum et Seminarii Generalis Budapestinensis rectorem.

SACRA CONGREGATIO CONCILII

TURRITAN.

CURAE ANIMARUM

17 martii 1917

SPECIES FACTI. - Ob sequutam eversionem antiquae civitatis de Torres, Eugenius Pp. IV, de anno 1441, per Litteras Apostolicas, illius sedem archiepiscopalem ac Capitulum et canonicos ad oppidum vulgo *Sassari* perpetuo transtulit, et in eodem oppido, tunc in civitatem erecto, metro-

politanam ecclesiam Turritanam auctoritate apostolica similiter perpetuo instituit. Eodem actu reditus parochialis ecclesiae S. Nicolai, in dicto oppido Sassari exsistentis, maxima ex parte consistentes in *decimis*, pro tertia parte mensae archiepiscopali Turritanae, pro reliquis vero duabus partibus, mensae capitulari dictae metropolitanae ecclesiae perpetuo applicavit, cum expressa obligatione providendi de *sufficienti* congrua presbyteros pro exercitio curae animarum necessarios, et ab Archiepiscopo et Capitulo ac canonicis Turritanis respective pro tempore exsistentibus deputandos. Huiuscemodi obligationi Capitulum satisfecit, assignando singulis e tribus presbyteris ad hoc onus assumptis, stipendium quoddam annuum viginti duorum scutatorum, monetae Regni; et ulterius singulis alia viginti scutata similia circiter, ex emolumentis incertis provenientia. Quum autem, augescentibus in dies necessitatibus curae animarum, fieri tamen non potuisset ut ab Archiepiscopo et Capitulo ac canonicis, quamvis decimatoribus, necessarium dictae congruae augmentum eisdem presbyteris, ad normam iuris et iuxta praescriptum Bullae, rependeretur, S. P. Pius VI, per Litteras Apostolicas *Ex pastoralis officii*, diei 4 maii 1781, ut praemissis absque ullo praeiudicio eorumdem canonicorum et Archiepiscopi occurreretur, « ac una simul dicta « parochialis ecclesia S. Nicolai, non amplius a ministris mercenariis, « sed ab uno tantum pastore gubernaretur, ad quod pastorale munus « obeundum etiam personae merito maiores invitarentur », sequentia statuit et constituit. *Onus* videlicet *curae animarum* huiusmodi, ad canonicatum et praebendam dictae metropolitanae ecclesiae, per obitum canonici Andreae Sotgia, anno 1777 defuncti, tunc vacantes, quorum fructus, redditus et proventus, *in solis distributionibus quotidianis* consistentes, ad summam CC scutatorum monetae romanae circiter annuatim ascendebant, « integre et principaliter » auctoritate apostolica « perpetuo transtulit, iniunxit, imposuit. Cum hoc tamen - subdit - « quod canonicatum et praebendam praefatam, in futurum, pro tempore « obtinens, functionibus capitularibus ipsius metropolitanae ecclesiae « (quoties tamen in exercitio curae animarum huiusmodi occupatus « non fuerit) intervenire; et ad ipsum curae animarum huiusmodi exer- « citium *privative* quoad ministeria parochialia et quasi-parochialia « pertinere debeat, praeter illa quae de iure et in vim dispositionis Cae- « remonialis Romani sunt Capitulo et canonicis dictae metropolitanae « ecclesiae reservata, et signanter benedictio fontis, cinerum, palma- « rum, et candelarum in Archiepiscopi Turritani absentia; nec non « administratio SSmi Viatici eidem Archiepiscopo Turritano, illiusque « funeralia; ac cadaveris amotio in quibuscumque aliis funeralibus, in

« quibus iidem Capitulum et canonici dictae metropolitanae ecclesiae, « intervenire solent; quodque functiones parochiales fieri debeant tem- « pore et modo quibus functiones capitulares ipsius metropolitanae « ecclesiae non disturbentur; et ob id sub directione archiepiscopi Tur- « ritani praedicti, una cappella dictae metropolitanae ecclesiae ad hunc « effectum sit specialiter assignanda. Quodque insuper de canonicatu « et praebenda praefatis, *per concursum* ad formam Concilii Tridentini « et Apostolicarum Constitutionum desuper habendum, debeat disponi; « excepta tantum praesenti eorundem vacatione, etc. Ac praeterea quod « duo ex perpetuis simplicibus beneficiis ecclesiasticis, in dicta metro- « politana ecclesia sitis, quae liberae collationis exsistunt, et illa pro tem- « pore respective obtinentes, distributionibus quotidianis tantum gaudent, « primo loco vacatura, *ad nominationem seu praesentationem* nunc et « pro tempore exsistentium *Capituli et canonicorum* dictae metropolitanae « ecclesiae, duobus presbyteris idoneis ab Ordinario loci ad curam « animarum exercendam prius adprobandis in exercitio curae anima- « rum coadiutoribus seu viceparochis nuncupandis respective conferri « debeant », de quibus inter alia haec statuebantur: « qui duo presbyteri « coadiutores seu viceparochi uterque eorum solita assignatione praedi- « ctorum viginti duo scutatorum dictae monetae et tertia parte dictorum « emolumentorum eventualium gaudere respective debeant; reliqua tertia « parte eorundem emolumentorum praedicto canonico curato una cum « aliis viginti duobus scutis, quae iuxta morem tertio viceparocho darent, « salva remanente; et cui canonico curato, suis loco et tempore, resi- « dualia quadraginta quatuor scutata monetae praedictae cedant statim « ac dicti duo presbyteri coadiutores seu viceparochi de praedictis « duobus beneficiis primo loco ut praefertur vacaturis provisi respective « fuerint, qui tamen duo presbyteri coadiutores seu viceparochi et « uterque eorum in perceptione dictae tertiae partis emolumentorum « eventualium huiusmodi continuare debeant et debeat ».

Progressu temporis, quum haud leves inter canonicum-parochum et Capitulum subortae fuissent difficultates, praesertim circa obligationem celebrandi Missam pro populo, circa exemptionem a punctatione, circa duplam distributionem in functionibus choralibus simul et parochialibus quibus curati intervenirent, circa ius associandi cadavera nec non ius stolae et paramentorum in funeribus, circa onus providendae supellectilis pro cura animarum, etc.; super hisce omnibus, auctoritativam pronunciavit decisionem, die 2 augusti 1794, archiepiscopus Hyacinthus Della Torre, cuius iudicio detulerant canonicus-parochus et Capitulum. In hac autem decisione, post brevem recensionem eorum quae hucusque

retulimus, ita sensum et mentem Litterarum Apostolicarum, ut exinde normam et principium desumat ad dirimendas propositas controversias, interpretatur ac exponit Archiepiscopus: « Da sì fatti preliminari « bisogna inferire essere stata da Eugenio IV all'Arcivescovo affidata « ed al Capitolo la cura d'anime della metropolitana parrocchiale « chiesa, da esercirsi da' ministri mercenarî, che *ad nutum* dipendes- « sero; ond'è che dall'Arcivescovo e Capitolo che li nominavano, poteasi « loro imporre maggiore o minore obbligazione e stabilire certi confini, « anche circa il modo di amministrarla. Punto quindi non deve sor- « prendere, se in tutto il tempo, che in tal maniera i viceparrochi amo- « vibili prestarono il loro servizio, sieno stati dispensati, o per vero dire, « non sieno stati obligati alla celebrazione ed applicazione della Messa « *pro populo*, avendo potuto il menzionato Capitolo assumere a sè que- « st'obligazione, celebrandola *per turnum*, o facendola celebrare da altro « Sacerdote, mediante consueta limosina, etc. Devesi altresì inferire che « coll'erezione del canonicato parrocchiale ed installazione del Can. Par- « roco, cui *fu commessa privativamente la cura d'anime*, perchè prov- « visto di congrua sufficiente, lungi dal gravare il capitolo, inteso abbia « il Supremo Pastore di S. Chiesa sollevarlo in parte, addossando a « quegli *il peso* parrocchiale e per conseguenza la celebrazione ed appli- « cazione della Messa *pro populo*, a cui per altro si conosce obbli- « gato ».

His documentis suffulta subsequens consuetudo plura quae communi iure parochis adiudicantur, atque propius ad curam animarum spectant attribuit canonicis, v. g. ius baptizandi (cum sola obligatione collatum baptisma parocho denunciandi); levandi cadavera, etiam praesente canonico-parocho, quae legata fuissent parocho sua faciendi et administrandi; quin dicam de iure praedicandi, audiendi confessiones, administrandi s. Synaxim, celebrandi Missas solemnes etiam pro defunctis, exponendi ss. Reliquias, benedicendi populo, triduanas ac novendiales supplicationes celebrandi, quae omnia absque ulla a parocho defendentia, peragebat et peragit Capitulum, sive per se, sive per coadiutores parochi tamquam a se delegatos.

Hanc rerum conditionem hodiernus canonicus parochus, quum curae animarum exercitium impedientem nimis arbitraretur, removere connisus est; eo vel magis quod, obiecta sibi documenta perpendens, nempe, praesertim Pianam Bullam ac decisionem archiepiscopi Della Torre, in iis ratus est nihil contineri quod vel *habitualem* curam animarum Capitulo inesse demonstret, sed immo plura se in iisdem documentis invenisse putat argumenta quae utramque curam, sive actualem, sive habi-

tualem sibi soli competere ostendant. Quamobrem, occasionem nactus qua nova capitularia statuta essent conficienda, sequentes articulos in iis inserendos proposuit:

« 1° Il canonico parroco, nell'esercizio della cura e funzioni parroc-
« chiali, è fatto esente dall'autorità del Capitolo, avendogli la Bolla
« di erezione concesso *privative* la cura tanto abituale che attuale.

« 2° Il can. parroco indipendentemente dal Capitolo può eseguire
« tutte le funzioni parrocchiali non riservate al Capitolo dalla Bolla di
« erezione, cioè amministrazione di Sacramenti, Messe esequiali, Messe
« votive, Messe con esposizione, tridui, novene, ecc. con o senza bene-
« dizione del Santissimo.

« 3° Le stesse funzioni il canonico parroco può eseguirle, coi
« suoi viceparrochi, nelle chiese filiali, dipendenti dalla parrocchia di
« San Niccolò, sia per la maggior divozione che per la maggior como-
« dità dei fedeli.

« 4° Il can. parroco partecipa ai proventi parrocchiali nella propor-
« zione stabilita dalla tabella diocesana.

« 5° Anche negli accompagnamenti capitolari il can. parroco ha
« diritto di portare la stola e di assolvere il cadavere de' suoi parroc-
« chiani.

« 6° Il can. parroco ha il diritto, come tutti gli altri parroci, di asso-
« ciare o solo o coi vicecurati i cadaveri dei suoi filiani.

« 7° Il can. parroco ha il diritto di presentare i suoi viceparroci.
« Il Capitolo vota l'accettazione, ed in seguito ne fa la presentazione
« all'Ordinario, col quale tratterà in caso di rimozione ».

Quum autem Capitulum has omnes et singulas propositiones seu petitiones unanimiter reiecisset, Ordinarius e contrario partes parochi plus minusve amplexus videretur, negocium ad hanc S. Congregationem delatum est. Verumtamen statim compertum est quatuor postremos articulos e regione adversari explicitis verbis Bullae Pianae supra relatae, in qua nempe: sola « tertia pars emolumentorum » canonico parocho adiudicatur; excipitur a iuribus parochi « cadaveris amotio in « funeralibus in quibus Capitulum intervenire solet »; vice-parochi autem « ad nominationem seu praesentationem Capituli » nominandi iubentur; illi igitur articuli ad disceptationem admissi non sunt. Quo vero ad tres praecedentes, quum tertius a secundo, hic vero a primo dependeat, visum est sub unica eos dubitandi formula proponere, nimirum:

An et quomodo cura habitualis et actualis animarum spectent ad Capitulum et ad canonicum parochum ecclesiae metropolitanae Turritanae in casu.

SYNOPSIS DISCEPTATIONIS. - *Argumenta favore canonici-parochi deducta.* - Ad evincendum nec curam animarum *habitualem* de facto, in casu, competere Capitulo Turritano (quum exploratum sit, quando agitur de cathedralibus, pro ipsarum diversa origine et natura, nullam *praesumptionem* vel de hac ipsa cura alterutri parti favere) haec praecipua capita, quae summatim referimus, adducit canonicus parochus.

Asserit in primis corpus morale, ceu capitulum, habens curam *habitualem* animarum, exercere curam actualem per unum vel plures *vicarios* ab ipso libere deputatos; ideoque non haberi in casu collationem ex parte Ordinarii, per *concursum;* ac vicarium pro cura actuali designatum carere *praebenda,* cum solum stipendium recipiat a corpore morali habente curam habitualem.

Ex multis auctoritatibus ab ipso allatis ad harum assertionum probationem afferre sufficiet Barbosa scribentem (Cap. V, lib. 9 *Iur. Eccl.* n. 95-51): « Vicarii perpetui in parochialibus capitulo, collegio, mona- « sterio unitis *non* sunt per *concursum* instituendi, sed deputandi seu insti- « tuendi ad nominationem seu praesentationem illorum, quorum bene- « ficio seu ecclesiae etc. parochiales sunt unitae »; Sacram Romanam « Rotam decidentem (Decis. 159, anno 1605): Quando ecclesia parochia- « lis est subiecta monasteriis aut subiecta eius mensae, tunc non est « locus decreto Concilii Tridentini, sed monasterium nominat, Episco- « pus vero *sine concursu* approbat »; Lucium Ferraris, qui exponit: « vicario perpetuo debet *assignari congrua portio* de redditibus, fructi- « bus et emolumentis provenientibus ecclesiae incorporatae Monaste- « rio, Capitulo etc. »: hanc S. Congregationem Concilii in quadam Vicentina anno 1760 resolventem: « Si parochia tametsi unita Capitulo ... « solita fuit *per concursum* libere provideri vel per Datariam, hoc in « casu, absque ulla dubitationis alea, concludi debet apud parochum « utramque curam manere »; ac iterum Rotam (Dec. 400, n. 7): « Ut « vicarius dicatur habere solam curam actualem debet nominari a Capi- « tulo ... alias dicitur esse verus parochus » et (Decisio 2 Dec. 1605): « Totalis cura penes Vicarium esse dicitur quando ipse omnes fructus « beneficii suscipit ».

At, subdit can. parochus, in cathedrali Turritana canonicus parochus eligi debet, iuxta Bullam Pii VI, et de facto libere eligitur *ab Ordinario per concursum,* ac eidem non aliqua portio fructuum sed *praebenda* in citata Bulla Pii VI designata confertur, cum facultate percipiendi annuos fructus. Patet igitur canonicum parochum non esse *vicarium* Capituli ac ipsum Capitulum non habere curam habitualem.

Nec obstat, quod in cathedrali Turritana non habeantur distinctae

praebendae sed massa, cum portio massae se habeat ad modum praebendae, ac praebenda de facto dicatur in Bulla Pii VI.

Curam habitualem Capitulum non habere ostendunt quoque, ait parochus, verba Bullae Pii VI: « Et ad ipsum (can. parochum) curae « animarum huiusmodi exercitium *privative* quoad ministeria parochialia « et quasi parochialia pertinere debeat ». Quae verba in decisione Archiepiscopi Della Torre repetuntur: « Al can. parroco fu commessa *priva-* « *tamente* la cura delle anime ». Si canonicus parochus, arguit, omnia ministeria paroecialia et quasi paroecialia *privative* exercere debet, nequit Capitulum se curae animarum immiscere, ideoque non habet curam habitualem.

Imminere canonico parocho tam curam animarum actualem quam habitualem eruitur quoque, prosequitur parochus, 1.° ex facto quod Bulla Pii VI nullam partem *emolumentorum* eventualium tribuit Capitulo, sed duas partes assignat duobus coadiutoribus, tertiam canonico parocho: 2.° ex eo quod in eadem Bulla nonnulla favore Capituli reservantur, nempe benedictio fontis, cinerum, palmarum et candelarum, absente Archiepiscopo, administratio SS^{mi} Viatici Archiepiscopo Turritano eiusdemque funeralia, cadaveris amotio in quibuscumque aliis funeralibus in quibus Capitulum et canonici metropolitanae intervenire solent. Cum Bulla *haec tantum* reservet favore Capituli, idque fortassis in signum praeeminentiae ac in memoriam iurisdictionis qua Capitulum ipsum fruebatur ante Bullam, dicendum quod post Bullam, quoad cetera, cura paroecialis plene spectet ad can. parochum.

Consuetudinem autem inolitam ministrandi sacramenta, actus iurisdictionales exercendi, ac generatim habendi canonicum parochum tamquam *vicarium*, eam esse, quae tamquam corruptela tolli petitur; idque manifesto iure, quum praescriptionem nec peperit nec gignere valeat in casu quia, ex quatuor conditionibus ad praescribendum necessariis habetur tantum conditio temporis. Deest probabilius ipsa res praescriptibilis, quia iuxta plures doctores praescribi nequit contra libertatem parochi ac iura parochialia: deest titulus, immo habetur titulus contrarius, nempe Bulla Pii VI, qua cura animarum tribuitur *integre, privative*, parocho. Quoad bonam fidem, ea exsulare demonstratur, quum ab initio Parochus contra consuetudinem insurrexerit, de quo plenum documentum est controversia quae locum dedit decisioni archiepiscopi Della Torre an. 1794. Haec autem decisio nihil addit supra praescriptum Bullae, in quaestione quae nos occupat; ac profecto super ea fundari nequit demonstratio curae habitualis favore Capituli sicut neque in verbis Synodi dioecesanae archiepiscopi Marongiu (Tit. 26 Par. 175), quae ita sonant:

« Canonici parochi, tam ille qui in hac primatiali ecclesia, quam is qui « in Turritana basilica residere debet, omnia et singula parochialia munia « quae *actualem* animarum curam respiciunt, servatis ad unguem ere- « ctionis tabulis et vigente consuetudine solerter expedire tenentur ». Inclusio enim unius, non est exclusio alterius.

II. *Argumenta ex adverso prolata.* - Ad reiiciendas canonici-parochi petitiones haec praecipue ex adverso afferuntur.

Generatim praemittere praestat, distinctionem inter curam animarum habitualem et actualem, quamvis procul dubio ante Concilii Tridentini tempora viguisset (cfr. S. R. Rota in *Salutiarum, Iurium,* 1 iul. 1913, ac *Fesulan, Iurium,* 9 iul. 1915) attamen virtute maxime praescripti Sacrosanctae Synodi Sess. VII c. 7 *De ref.*, determinationem et potestatem obtinuisse. Cuius praescripti sensus et finis huc redit, ut, ad praecavenda mala, quae ex gesta animarum cura per personam moralem deplorabantur, Episcoporum esset, hanc gestionem physicis personis, et satius uni, concredere. Hic finis seu scopus diversa plane ratione attingi poterat: quae latius obtinuit ratio haec fuit, ut curae exercitium concrederetur cuidam vicario, etiam perpetuo, a persona morali, seu collegio, sive Capitulo, sive Monasterio, simpliciter deputando, reservatis Episcopo iudicio super idoneitate et consequenti approbatione absque tamen ullo concursu; alias, in Italia praesertim, opportunior etiam suppetiit via et ratio, nempe ut cura animarum concrederetur *praevio concursu,* sicut in ceteris paroecialibus, et ita quidem ut per talem concursum electus, adlegeretur in ipsum collegium seu Capitulum; alibi visum est stabili quodam modo curam huiusmodi, vel ex integro duobus aut etiam pluribus Capituli membris credere, vel saltem ex parte, reservatis nonnullis universo Capitulo. In hac rationum varietate, haud facile evasit in singulis casibus inspicere an et quaenam prostet divisio seu separatio curae habitualis ab actuali; super quo recentissima iurisprudentia non parum, nec modica cum utilitate adlaboravit: cfr. S. R. Rota in *Salutiarum, Iurium,* d. 2 sept. 1911; 1 iul. 1913; 15 iul. 1915, et super eadem decisio Supr. Trib. Signaturae, die 13 maii - 28 iun. 1916; item S. R. Rota in *Fesulan. Iurium,* 16 febr. 1911, 17 mart. 1914, 9 iul. 1915.

Ex his decisionibus atque pronuntiatis, ad rem nostram quod attinet, in comperto iam positum esse videtur « quando cura administratur « per vicarium, cum absoluta certitudine concludendum esse vicarium « non obtinere nisi curam actualem, habituali remanente penes colle- « gium; si autem per unum ex obtinentibus praebendam vel dignitatem, « tum, etsi concludi nequeat cum absoluta certitudine et omnibus in « casibus, curam habitualem esse penes capitulum, tamen adhuc militat

« favore capituli *praesumptio* quoad curam habitualem » (Rota, cit. Fesulan., 9 iul. 1915); quae praesumptio, quamvis, iuxta pronuntiatum Signaturae, in *Salutiarum* cit. ad I, « urgeri non possit quoad ecclesias « cathedrales - attenta harum peculiari origine ac constitutione, - *eadem* « generali ratione atque in ecclesiis collegiatis » attamen non omnino cessat, quum, ut habet idem pronuntiatum, « *saepissime* in iisdem cathe- « dralibus cura habitualis residet in Capitulo » et praesumptio profecto desumitur ex his quae « saepissime » accidunt, reiecto onere probandi in eum qui contrarium, ideoque raro contingentem casum obtendit.

Praeter hanc generalem praesumptionem, militat in casu specialissima: etenim ab an. 1441 ad an. 1781 Capitulum utramque curam, habitualem et actualem penes se habebat, ac tantummodo in parte, iuxta limites a se praefinitos, exercitium curae actualis delegabat presbyteris mercenariis ad nutum assumptis. Quum igitur an. 1781 erectus fuit canonicatus paroecialis, praesumendum est, nisi contrarium probetur, Capitulum perseverasse in possessione curae habitualis, ac novo parocho non cessisse nisi curam actualem, nonnullis tamen exceptis.

Quod et in facto est: Bulla enim erectionis eiusdem canonicatus, explicitissime mentem suam ad hoc limitat: « ne amplius dicta paro- « chialis ecclesia a ministris mercenariis, sed ab uno tantum pastore « gubernaretur »; ergo huic uni novo pastori attribuit dumtaxat, plus minusve, quod prius a ministris gerebatur, nempe exercitium curae; ad quem finem non erat necessarium expoliari Capitulum cura habituali. - De hac privatione curae habitualis ne verbum quidem occurrit in Bulla, quae, e contrario, quoties curam animarum parocho attributam recolit, numquam verbum *curae* simpliciter adhibet, sed toties limitat, v. g. « exercitium curae » « onus curae » quae dictiones profecto spectant ad curam actualem dumtaxat.

Gravius est, quod, ut parochus concedit, Capitulo, in vim ipsius bullae fundationis, quaedam reservantur, quae ad curam *actualem* spectant, v. g. nominatio seu electio vice-parochorum, ius decimandi, nonnullae functiones, praesertim in funeribus; et plura etiam Capitulo adiudicavit consuetudo, ac interpretatio data ab Ordinariis, signanter ex decisione archiepiscopi Della Torre. Porro, si Capitulum partem habet aliquam in ipsa cura actuali, idque vi bullae erectionis, pronum est inferre, veluti a fortiori, eidem Capitulo integram manere curam habitualem. - Quo argumento penitus diluitur quidquid canonicus-parochus deducere satagit ex aliis Bullae locutionibus, ubi dicitur « onus curae ani- « marum huiusmodi ad canonicatum *integre* et principaliter » transferri; « et ad ipsum curae animarum exercitium *privative* quoad ministeria

« parochialia et quasi-parochialia pertinere debeat »; quae reflectuntur in verba archiep. Della Torre « al can. parroco fu commessa *privatamente* « la cura delle anime, perchè provvisto di congrua sufficiente ». Nota in primis, adverbio verbum praemitti « onus », « exercitium »; nota secundo cum adverbio *integre*, componi debere aliud « principaliter »; sed, hisce etiam omissis, si haec adverbia non impediunt quominus, simul eodemque contextu, tum Bulla, tum decisio, plura adiudicent Capitulo de ipsa cura actuali, quomodo obstabunt, quominus in Capitulo manere dicatur cura habitualis? Ceterum haec adverbia commodissime explicantur per oppositionem ad praecedentem rerum statum, quando curae exercitium, tribus ministris, precario modo, cum limitationibus ad libitum Capituli gerebatur, dum exinde ab uno, stabili titulo, et moraliter integre agenda cura est.

Hisce autem probe perspectis, non exigua vis demonstratur tum consequentis interpretationis ab archiepiscopo Della Torre an. 1794, et in synodo dioec. sub archiep. Marongiu an. 1894 redditae, quae in parocho nonnisi curam *actualem* considerat, deque ea dumtaxat plura decernit; tum secutae consuetudinis, quae, fatente parte adversa, canonicum parochum quasi *vicarium* in curae exercitio habuit. Consuetudo haec, non tantum optima legis interpres in casu est habenda, sed etiam creat per praescriptionem novum ius favore Capituli. Ex laudata enim decisione Signaturae in *Salutiarum* plane habemus tamquam incensurabile principium posse iura parochialia praescriptione acquiri; unde nihil reprehensum est in Rotali in qua, in specie quae agebatur haud a nostra dissimili, concludebatur « competere canonico-parocho (seu archi- « presbytero) curam actualem universam, salvis tamen iuribus et officiis « a Capitulo *vi consuetudinis* immemorabilis praescriptis »; illo attento praesertim, quod etiam in casu nostro obtinet, quaestionem non fieri de « exercitio curae actualis tali, quod ex se, vel ex modo quo ageretur « frustraneam redderet intentionem Conc. Trid., sess. VII, c. 7, *De ref.*; « sed de tali, quod opportunum, ex adiunctis, adiutorium in bonum « animarum exhibeat » (cfr. *A. A. S.*, VIII, 296).

Adversus haec rem minime conficere videntur argumenta quae canonicus-parochus deduxerat ex *concursu* sub quo paroecia, ex lege erectionis, confertur, atque ex propria *praebenda* quae parocho assignatur. Plane, quando aliae desunt probationes, collatio per concursum argumentum est paroeciam aliquam non esse unitam collegio seu monasterio; sed quando, ut in casu, de hac unione certissime constat, et tantum inquirendum superest an et quaenam facta fuerit divisio seu separatio curae actualis ab habituali, argumentum nihil evincit: sola enim cura

actualis, ut a limine praenotavimus, imminere potest non tantum *vicario,* sed etiam *membro* de Capitulo, manente habituali penes Collegium; quod autem membrum Capitulo adlegatur per concursum necne, rem non immutat. - Quod denique *praebendam* spectat, certum est, atque ex Bulla ipsa habetur, eam in casu non consistere nisi in solis *distributionibus quotidianis:* quamobrem liquet Bullam impropria tantum locutione *praebendam* nominare; quin etiam, quum in Capitulo Turritano habeatur unica massa seu communis, consequitur parochi « praebendam » quae dicitur, non esse liberam et independentem, sed in administratione Capituli, quod immo proventus parochiales exigit, canonico-parocho etiam eleemosynam Missae pro populo rependit, sicut complures alias parochiales expensas sustinet, ac iura et rationes paroeciae repraesentat ac tuetur. Quamobrem argumentum ex eo desumptum quod canonicus-parochus, non stipendium seu portionem fructuum, sed liberam praebendam obtineat, caret fundamento facti; at etiamsi plene probaretur, non relevaret tamen: quod enim cura geratur non per *vicarium* extraneum, sed per canonicum, per *membrum Capituli,* non impedit, iterum iuvat repetere, - quominus cura habitualis sit et maneat penes Capitulum.

Resolutio. - Sacra porro Congregatio Concilii, in plenariis Emorum ac Rmorum Patrum comitiis, in Palatio Ap. Vaticano habitis, die 17 martii 1917, omnibus attente perpensis, suprascripto dubio respondit: « Curam habitualem spectare ad Capitulum, actualem canonico-parocho « competere, servatis ad unguem Litteris Apostolicis Pianis, decisione « archiepiscopi Della Torre et consuetudine ».

Quam resolutionem Ssmus D. N. Benedictus Div. Prov. PP. XV, in Audientia insequenti dominico die infrascripto Secretario concessa, approbare dignatus est.

I. Mori, *Secretarius.*

S. CONGREGATIO DE PROPAGANDA FIDE

I

EPISTOLA

AD MICHAËLEM S. R. E. CARD. LOGUE, ARCHIEPISCOPUM ARMACANUM, SUPER NOVO COLLEGIO IN HIBERNIA CONDENDO PRO MISSIONIBUS EXTERIS.

Libenter accepi, faventibus Eminentia Tua caeterisque Hiberniae Episcopis, valde opportunum a nonnullis ecclesiasticis viris initum esse consilium novum in Hibernia condendi pro Missionibus Exteris Collegium, ubi adolescentes, in sortem Domini vocati, ad apostolicum munus apud infideles populos obeundum apta disciplina efformentur. Porro si semper optandum ut ad divinum implendum mandatum docendi omnes gentes apta ministrorum copia Ecclesiae suppetat, his potissimum temporibus, quum tot ac tanta sacris Missionibus obvenerint detrimenta, enixe adlaborandum ut huic tam sancto operi nova subsidia quaerantur. Quum autem de tali proposito Summum Pontificem certiorem fecerim, iussit Sanctitas Sua ut Tibi significarem propensissimam Eius in id voluntatem, Tibique suo nomine animum addendum voluit ad novum opus alacriter inchoandum. Ut autem optati fructus olim inde percipiantur, sedulo curandum ut tum in alumnis deligendis tum in iisdem ad tantum munus solide praeparandis praecipua adhibeatur diligentia. Cum autem huic S. Consilio Christiano Nomini Propagando demandatum sit munus ea providendi quae ad Missionum bonum et regimen spectant, gratum mihi erit de novi Collegii exordiis ac progressu edoceri, ac perspectas habere disciplinae regulas, quae ad adolescentium animos apostolico spiritu imbuendos proponendae videantur.

Multa spero ex novo Instituto promanatura sacris Missionibus commoda. Qua de re auspicem habeas apostolicam benedictionem, quam Summus Pontifex operis huius promotoribus ac benefactoribus ex corde impertitur.

Interim Eminentiae Tuae manus humillime deosculor.

Romae, ex aedibus S. C. de Propaganda fide, die 13 iunii 1917.

Eminentiae Tuae

humus devmus servus

D. CARD. SERAFINI, *Praefectus.*

L. ✠ S.

C. Laurenti, *Secretarius.*

II

NOMINATIONES

Brevibus apostolicis nominati sunt:

12 iunii 1917. — *Coadiutor cum iure successionis Vicarii Apostolici Ton-kin maritimi,* R. D. Aloisius Christianus Maria de Cooman, e Societate Parisiensi ab exteris Missionibus.

13 iunii. — *Vicarius Apostolicus de Bahr-el-Gazal,* R. D. Antonius Stoppani, e Congr. Filiorum S. Cordis.

— *Vicarius Apostolicus Yukonensis et Principis Ruperti,* R. D. Aemilius Bunoz, e Congr. Oblatorum Mariae Immaculatae.

14 iunii. — *Vicarius Apostolicus de Honan meridionali,* R. D. Flaminius Belotti, e Seminario Mediolanensi pro exteris Missionibus.

19 iunii. — *Coadiutor cum iure successionis Vicarii Apostolici Ton-kin Orientalis,* R. D. Franciscus Ruiz de Azua, ex Ordine Praedicatorum.

SACRA CONGREGATIO RITUUM

I

DUBIA

DE CANTU LITURGICO GREGORIANO

A Sacra Rituum Congregatione sequentium dubiorum solutio expostulata est; nimirum:

I. An liceat in commodum cantorum, praesertim in ecclesiis ruralibus, adhibere cantum gregorianum notulis musicalibus modernis descriptum?

II. An decretum super editione vaticana eiusque reproductione quoad libros liturgicos gregorianos cum signis rythmicis, uti vocant, privata auctoritate adiectis, quod impressum quidem est sub n. 4263 et die 11 aprilis 1911, inter *decreta authentica* S. R. C. sed non insertum in *Acta Apostolicae Sedis,* maneat adhuc in suo vigore?

Et Sacra eadem Congregatio, audito specialis Commissionis voto, propositis dubiis ita respondendum censuit:

Ad I. *Affirmative,* iuxta decretum n. 4166 circa libros cantus liturgici gregoriani, diei 11 augusti 1905 ad VII; relatum inter *decreta authentica* S. R. C. et *Acta Apostolicae Sedis.*

Ad II. *Affirmative,* in subsidium scholarum cantorum, iuxta tenorem eiusdem decreti n. 4263.[1]

Atque ita rescripsit et declaravit die 23 iunii 1917.

✠ A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,
S. R. C. Pro-Praefectus.

L. ✠ S.

Alexander Verde, *Secretarius.*

II

ORDINIS S. BENEDICTI

DUBIA

R. P. D. Fidelis de Stotzingen, Abbas Primas Ord. S. Benedicti Sacrorum Rituum Congregationi humiliter exposuit solvenda quaedam dubia, a diversis Congregationibus eiusdem Ordinis proposita, quae orta

[1] DECRETUM SEU DECLARATIO SUPER EDITIONE VATICANA EIUSQUE REPRODUCTIONE QUOAD LIBROS LITURGICOS GREGORIANOS.

N. 4263.

Cum postulatum fuerit, an Episcopi possint propriam approbationem donare libris cantus gregoriani, melodias Vaticanae editionis adamussim reproductas continentibus, sed cum signorum rythmicorum indicatione, privata auctoritate additorum, Sacra Rituum Congregatio ad maiorem declarationem Decreti n. 4259, 25 ianuarii vertentis anni, respondendum censuit:

Editionibus in subsidium scholarum cantorum, signis rythmicis, uti vocant, privata auctoritate ornatis, poterunt Ordinarii, in sua quisque Dioecesi, apponere *imprimatur,* dummodo constet, cetera, quae in Decretis Sacrae Rituum Congregationis iniuncta sunt, quoad cantus gregoriani restaurationem, fuisse servata.

Quam resolutionem Sanctissimo Domino nostro Pio Papae X, per Sacrorum Rituum Congregationis Secretarium relatam, Sanctitas Sua ratam habuit et probavit. Die 11 aprilis 1911.

sunt ex novis Rubricis Lectionarii ad usum militantium sub regula S. Benedicti; nimirum:

I. Habetne Memoria in primis Vesperis veram et proprie dictam concurrentiam, ita ut habere debeat praecedentiam super reliquas commemorationes?

II. Si tempore Adventus vel Septuagesimae, quae sunt privilegiatae III Ordinis Memoria cum feria occurrat, quaenam Missa est dicenda?

III. Si prima die libera cuiuslibet hebdomadae in Quadragesima occurrat festum duplex tamen simplificatum, licetne Missam de Requie celebrare?

IV. Si feria Quadragesimae occurrat festum duplex simplificatum, licetne Missam de Sancto celebrare?

Et Sacra eadem Congregatio, audito specialis Commissionis suffragio, omnibus sedulo perpensis, ita respondendum censuit:

Ad I. *Negative,* iuxta normas et rubricas in usum Benedictinorum Confederatorum approbatas die 9 iunii 1915, tit. VII, *De Commemorationibus,* 4.

Ad II. Missae privatae dici poterunt de sancto vel de feria, Missa vero Conventualis dicenda est de feria.

Ad III. *Affirmative.*

Ad IV. *Negative.*

Atque ita rescripsit et declaravit die 23 iunii 1917.

✠ A. Card. Vico, Ep. Portuen. et S. Rufinae,
S. R. C. Pro-Praefectus.

L. ✠ S.

Alexander Verde, *Secretarius.*

ACTA TRIBUNALIUM

SACRA POENITENTIARIA APOSTOLICA

SECTIO DE INDULGENTIIS

DE INDULGENTIIS QUOAD FIDELES RITUS ORIENTALIS

Cum quidam Episcopus Ritus Orientalis dubium proposuisset utrum fideles Rituum Orientalium lucrari possint omnes Indulgentias a Summo Pontifice universali decreto concessas, S. Poenitentiaria respondendum censuit: *Affirmative.*

Quod responsum, in Audientia diei 6 vertentis mensis iulii ab infrascripto Card. Poenitentiario Maiore relatum, SSmus D. N. Benedictus divina Providentia Pp. XV approbare ratumque habere dignatus est, ac publici iuris fieri mandavit.

Datum Romae, in S. Poenitentiaria, die 7 iulii 1917.

GULIELMUS CARD. VAN ROSSUM, *Poen. Maior.*

L. ✠ S.

F. Borgongini Duca, *S. P. Secretarius.*

SACRA ROMANA ROTA

NOVARIEN.

RESTITUTIONIS IN INTEGRUM

Benedicto PP. XV feliciter regnante, Pontificatus Dominationis Suae anno secundo, die 4 augusti 1916, RR. PP. DD. Aloisius Sincero, Ponens, *Iosephus Mori et Fridericus Cattani, Auditores de Turno, in causa* Novarien. - Restitutionis in integrum, *inter* Sacerdotem Vincentium Bairate, *Parochum S. Agabii Novariensis Dioecesis, seu* Congregationem Parochorum Novariae, *actorem repraesentatum per legitimum procuratorem Vincentium Sacconi, advocatum, et* Sacerdotem Ioannem Pellagatta, *Parochum S. Michaëlis Novariensis dioecesis, conventum, repraesentatum per legitimum procuratorem Angelum D'Alessandri, advocatum, interveniente et disceptante in Causa Promotore Iustitiae, Revmo D. Roberto Vicentini, hanc tulerunt definitivam sententiam.*

Extat Novariae, iam inde a saeculo undecimo, quoddam collegium cui nomen *Congregazione dei Parroci urbani e suburbani di Novara* Huius Congregationis sodales in duas classes dividuntur, eorum nempe qui ius habent ut ad collegium admittantur, et eorum qui tantum *ex gratia* a Congregatione libere, et sine collegii praeiudicio, recipiuntur.

Anno 1913, sac. Ioannes Pellagatta, parochus S. Michaëlis, in civitate Novariensi, cooptationem in collegium postulavit. Congregatio sese paratam exhibuit ad eum admittendum ex gratia tantum, non vero *ex iure.* Cum vero parochus Pellagatta instaret ut *ex iure reciperetur,* quaestio in iudicium deducta fuit coram Curia Novariensi, inter parochum Ioannem Pellagatta et Congregationem legitime repraesentatam ab eius praeside, parocho Lino Cassani, et die 5 novembris 1914, Vicarius Generalis, Ioannes Delsignore, utraque parte rite citata et praesente, sententiam tulit, cuius pars dispositiva haec est: « Spetta al parroco « *pro tempore* di S. Michele nell'Ospedale Maggiore di Novara, e con- « seguentemente all'attore D. Giovanni Maria Pellagatta, il diritto di « appartenere alla veneranda Congregazione dei Parroci urbani e subur- « bani di Novara ».

Porro statim ac sententia pronuntiata fuit, Praeses Congregationis declaravit « di ritenere che la Congregazione dei Parroci urbani e suburbani accetterà la sentenza; per il caso però in cui qualcuno lo chiedesse, « domanda quanto tempo sia concesso per interporre appello ». Cui Vicarius Generalis respondit « che per interporre appello si ha il « tempo di dieci giorni, i quali incominciano a decorrere da questo « momento ».

Porro die 14 novembris sac. Vincentius Bairate, parochus S. Agabii, ac unus et sodalibus Congregationis protestationem scripto misit ad Curiam: « Ritenuta detta sentenza gravosa ai diritti della Congrega« zione e quindi a quelli suoi proprii e dei suoi successori, compie « colla presente formale atto di protesta, perchè, qualora non si giu« dichi opportuno il tempo presente per interporre appello, sia riser« vata la facoltà di farlo in seguito », etc. Die autem 16 eiusdem mensis formaliter appellavit: « Col presente atto intendo formalmente appel« lare dal giudizio della Ven. Curia di Novara a quello della S. Rota « Romana ».

Curia Novariensis, sententia data die 7 decembris 1914, appellationem e limine reiecit.

Instante vero parocho S. Agabii penes Nostrum Ordinem ut sibi recognosceretur ius appellandi, aut saltem restitutio in integrum concederetur, lis admissa fuit et concordata sub hisce dubiis:

I. *An constet de re iudicata, in casu.*

Et quatenus affirmative:

II. *An sit locus restitutioni in integrum.*

Primum dubium quod spectat, haec advertenda sunt:

In c. 65, *De sentent. et re iudic.*, X (II, 27) statuitur: « Cum post « decem dierum spatium sententia in auctoritatem rei transeat iudicatae, « qui ad provocationis subsidium intra id tempus non recurrit, appel« landi sibi aditum denegavit, cum per hoc videatur per interpretatio« nem iuris latae sententiae paruisse, praesertim ubi causa non redditur « appellandi ».

Quare Doctores communiter rem iudicatam definiunt: *sententia definitiva, a qua non fuit appellatum intra decendium ad eam impugnandam constitutum* (Lega, *De iudic.*; I, 696; Devoti, lib. III, tit. XIV, n. 12, etc.).

Et haec est propria significatio *rei iudicatae;* nam « sententia post « elapsum spatium decem dierum, si non fuerit appellatum, vocatur res « iudicata proprie et irrevocabiliter, sicque dicitur sententiam transire in « auctoritatem rei iudicatae, iuxta textum *Quod ad consultationem* » (15, h. t., Reiff., II, 27-5).

Tempus igitur ad proponendam appellationem iudicialem est decem dierum, seu decendium, computandum a die recitatae et publicatae sententiae, si partes praesentes sunt editioni sententiae, vel per se, vel per procuratores.

Secus decendium computatur a die denunciatae, seu legitime intimatae sententiae (*Instr. S. C. EE. et RR.*, 11 iun. 1880, art. 38).

Dies autem computantur civiliter, non naturaliter; et dies *a quo computatur in termino*. Quare quoad initium est tempus utile, quod ignoranti non currit: at in suo decursu est continuum et peremptorium, etiam dies feriatos comprehendens, quod a iudice neque contrahi, neque prorogari potest (c. 15, *De sent. et re iudic.*, X, II, 27, 8, h. t. in 6°, et Clem. 3, h. t.). Ita Emus Lega, cit., n. 673.

Iamvero cum partes, rite citatae, praesentes fuerint editioni sententiae, ut patet ex relatione, vulgo *verbale*, publicationis sententiae, et sententia publicata fuerit die 5 novembris, appellatio vero interposita non fuerit nisi die 16 eiusdem mensis, appellatio lapsu fatalium perempta fuit.

Nec quaestio fieri potest de die feriato 15 novembris tamquam ultimo die decendii; nam 1) tempus ad appellandum est continuum, etiam dies feriatos comprehendens; 2) dato etiam et non concesso quod in nostro foro vigeat regula iuxta quam si ultimus dies est feriatus, termini prorogantur in diem sequentem, ultimus dies decendii erat 14, qui feriatus non erat.

Nec relevat quod opponit patronus actoris, nempe apud S. Rotae Tribunal diem a quo non computari in termino; nam in Regula 236 expresse statuitur: « appellatio interponenda est intra decem dies, qui « decurrunt a sententiae aut a decreti notificatione ».

Ceterum in appellationibus a sententiis iudicum inferiorum ad S. Rotam spectatur ius commune, non vero mos, qui apud nostrum Tribunal praetenditur invaluisse.

Neque dici potest cum eodem Patrono in prima parte libelli a Parocho S. Agabii die 14 novembris ad Curiam missi contineri appellationem, in altera vero intentionem appellationis eo tempore prosequendae, quo id sibi opportunum aut utile videretur.

Nam in citato libello Parochus S. Agabii expresse ait: « compio « colla presente formale atto di protesta, perchè qualora non si giu- « dichi opportuno il tempo presente *per interporre appello*, sia riservata « la facoltà di farlo in seguito ». Ergo die 14 novembris appellationem minime interposuit, sed protestationem tantum emisit, postulans ut sibi reservaretur facultas serius appellandi. At protestatio minime aequivalet appellationi, quae est provocatio ad iudicem Superiorem (Voet Comm.,

Ad pandectas, lib. XLIX, tit. IV, n. 2, etc.); et fatales dies prorogari nequeunt.

Ceterum si die 14 Parochus S. Agabii revera appellationem interposuisset, iam non erat cur die 16 formaliter appellasset. « Col presente « atto intendo formalmente appellare dal giudizio della Ven. Curia di « Novara a quello della S. Rota Romana ». Quare ipse Parochus S. Agabii suo libello diei 16 novembris fassus est in libello diei 14 appellationem proprie dictam non contineri.

Quum igitur appellatio interposita non fuerit intra decendium, sententia Curiae Novariensis die 5 novembris 1914 transivit in rem iudicatam.

Et consequenter inutile est quaerere an parochus S. Agabii, uti singulus, appellare posset.

Restitutionem in integrum quod attinet, cum Congregatio parochorum adhaeserit parocho S. Agabii, immo parochus S. Agabii ex deliberatione Congregationis diei 4 decembris 1915 repraesentet Congregationem ipsam, iam otiosum est inquirere: an parochus S. Agabii, silente vel etiam contradicente Congregatione, ius habeat postulandi restitutionem in integrum.

Restitutio in integrum definitur a Paulo IV reintegrandae rei vel causae actio (Devoti, *Inst. can.*, lib. III, tit. XVI, n. 1). In casu nostro, proprie est actio ad reintegrandam causam contra lapsum fatalium.

Iamvero ut cum communi docet idem Devoti (loc. cit., n. 2), non temere ac sine delectu, sed iustis tantum de causis restitutio in integrum conceditur.

Ut igitur breviter recolamus *iuris communis* principia, quibus regitur restitutio in integrum:

1) Causae iustificativae restitutionis in integrum reducuntur ad invaliditatem aut ad iniustitiam sententiae. Iniustitia autem, est potissima causa restitutionis; nam indubitate continet laesionem (Innoc. in cap. *Cum ex litteris: De in integr. restit.;* Oddo., *De rest. in integr.*, qu. 34, art. 7, n. 37; et qu. 36, n. 10; S. Rota, Rec. dec. 672, n. 1, p. 2; dec. 786, n. 1, p. 3; dec. 99, n. 1, p. 4; cor. Crescentio, dec. 16, n. 3, 98, n. 24, tom. 1; decis. 232, n. 18, tom. 2, etc.).

2) Quod si ad restitutionem in integrum adversus rem iudicatam plerique Doctores requirunt laesionem gravem, facile res componitur si distinguatur inter restitutionem in integrum adversus rem iudicatam a restitutione in integrum adversus actus seu negotia iuridica.

Si enim agitur de re iudicata, laesio resultare debet ab iniustitia sententiae, sine qua nulla laesio adesse dicitur (De Luca, *De iudic.*,

disc. 38, n. 10) seu, aliis verbis, iniustitia sententiae indubitate continet laesionem (S. Rota cit., Rec. dec. 672, n. 1, p. 2).

3) Quod si item quaeratur quonam ordine se habeant invaliditas et iniustitia quoad restitutionem in integrum, dicendum est invaliditatem sententiae proprie esse causam nullitatis, eius vero iniustitiam causam esse restitutionis in integrum. Causae igitur restitutionis in integrum adversus rem iudicatam potissimum reducuntur, ut supra dictum est, ad iniustitiam sententiae (Dig. IV, I, 3; S. Rota cor. Crescent., dec. 16, n. 3, tom. 1, etc.).

4) Quemadmodum invaliditas vel iniustitia rei iudicatae viam aperit restitutioni in integrum, ita eius validitas et iustitia restitutioni in integrum viam praecludit (S. Rota, Rec. dec. 660, n. 1, p. 4; decis. 329, n. 1, p. 2; cor. Crescentio, decis. 22, n. 3, 95, n. 1; 110, n. 1; 124, n. 1, tom. 1; decis. 161, n. 1, tom. 2, etc.).

5) Iniustitia vero sententiae non praesumitur sed ab allegante probari debet (De Luca, loc. cit., n. 10). Quare petens restitutionem in integrum, quum sit actor, tenetur probare causam, ex qua ei competat restitutio. Quia igitur iniustitia probari debet, ea certa esse debet, seu aliis verbis de ea debet constare. S. Rota (Rec. dec. 329, n. 1, p. 2): « Non « constare de causis restitutionis in integrum fuit resolutum quia Con- « ventus S. Isidori non docet de suo bono iure, quod est fundamentum « restitutionis in integrum. Nam si bonum ius non iustificatur ex lae- « sione, docendo de iniustitia prolatae sententiae, non videtur esse locus « restitutioni in integrum ». Et decis. 660, n. 1, p. 4: « Fuit resolutum « non constare de causis restitutionis in integrum, quia Ferdinandus « non docet de invaliditate aut iniustitia prioris sententiae, per quae « solent causae restitutionis in integrum iustificari ».

Concludendum igitur est ad obtinendam restitutionem in integrum probandam esse ab actore iniustitiam sententiae.

6) Valde disputatum est inter partium patronos et Promotorem Iustitiae utrum necessaria sit iniustitia notoria an vero sufficiat iniustitia simplex et ordinaria, et num, iuxta tradita a Card. De Luca (cit. n. 19 et seqq.) iniustitia notoria requiratur quidem si restitutio petatur adversus tres conformes, sufficiat vero iniustitia simplex et ordinaria adversus rem iudicatam ex neglecta appellatione.

Cum autem doctrinam communiorem amplexi simus, iuxta quam ad obtinendam restitutionem in integrum requiritur et sufficit ut probetur iniustitia sententiae, nulla distinctione facta inter iniustitiam notoriam et simplicem, ac inter rem iudicatam ex neglecta appellatione et tres conformes, iam hoc ipso hae quaestiones otiosae sunt in casu nostro.

Nec obest quod restitutio in integrum facilius concedatur cum agitur de unica sententia, ex S. Rota decis. 169, p. 9, tom. 1, inter Rec.

Nam 1) haec facilitas procedebat non ex lege, sed ex stylo Curiae, quem commendabilem non dicit ipse De Luca (cit. n. 12); « cum ita « inanis et elusoria remaneat legis dispositio, ut per rem iudicatam vel « tres conformes lites finem habere debeant, quoties iniustitia plus « quam clara et certa vel nullitas contrarium non suadeant ».

2) Esto quidem quod adversus unicam sententiam facilius concedenda sit restitutio in integrum, vel largius ex quadam aequitate iudicandum sit de causis restitutionis, at etiam in hoc casu de iniustitia sententiae constare debet.

Nec relevant ea quae opponit patronus actoris, nempe sufficere ut doceatur de bono iure etiam semiplene, immo sufficere ut constet de bono fumo causae, et quod sufficiat ut disputetur de iniustitia et meritis negotii principalis, summarie, pro gustu scilicet iustitiae vel iniustitiae, quae praetenditur.

Nam 1) haec procedebant de antiquo stylo Signaturae Gratiae vel Iustitiae ad effectum audientiae, et ad effectum regulandi formam rescribendi, ut expresse docent De Luca cit. n. 18 et decisiones Rotae 105, n. 10, p. 6, 1. n. 5, p. 6, inter Rec., etc.

2) S. Rota nunc non agit de restitutione in integrum ad solum effectum audientiae, sed ad effectum eam concedendi necne, seu ad effectum concedendi actionem ut causa reintegretur necne.

Neque ad probandam iniustitiam sententiae necesse est disputare de causae meritis per apices iuris, perinde ac si causa esset nova et integra; nam hunc antiquum stylum Curiae iam carpebat De Luca cit. n. 11. Quomodocumque igitur actor probet iniustitiam sententiae, id satis erit ad concedendam restitutionem in integrum, modo iniustitia sententiae probetur.

Videndum igitur est an Parochus S. Agabii et Congregatio Parochorum probaverint iniustitiam sententiae.

Et primo quidem assumunt distinctionem inter sodales *ex iure et ex gratia* ita accipiendam esse, ut sodales ex iure ii habiti sint qui cum Paroecias regerent, quas fundatores Congregationis obtinebant, essent quodammodo, ad societatem quod spectabat, fundatorum heredes; ii vero a saeculo septimodecimo sodales *ex gratia,* qui, quamvis successionis titulum sibi vindicare non possent, in consociationem ex sodalium arbitrio recipiebantur.

Nam Congregatio iam a saeculo undecimo existit. Ei originem dederunt Sacerdotes Novarienses aliquarum ecclesiarum regimini propositi, qui iuxta morem aevo illo communem, coaluerunt in collegium.

Cum Ecclesiae illae postea in Paroecias erectae fuerint, collegium vocatum fuit: *Congregazione dei Parroci urbani e suburbani di Novara.*

« La Congregazione dei Parroci, aiunt, come sorse, così sempre si « mantenne quale associazione affatto libera, privata, indipendente; e « come tale fu ritenuta e rispettata dalle Autorità ecclesiastiche ..... Ciò « premesso l'attuale parroco dell'Ospedale Maggiore, nella sua assunta « qualità di successore degli antichi Parroci di S. Michele, non può pro- « vare di essere successore di una delle Parrocchie dei fondatori, perchè « i Parroci di S. Michele non vi furono ammessi che a congregazione « formata ». Parochia enim S. Michaelis erecta fuit saeculo circiter septimodecimo; non potest igitur eius Parochus ius habere ut in Congregationem recipiatur.

Verum 1) ante omnia concedi nequit Congregationem esse societatem independentem, si de absoluta independentia agatur eaque intelligatur respectu ad auctoritatem ecclesiasticam. Nam hoc in iure est absurdum. Et quoad factum, anno 1618, die 8 aprilis Vicarius Generalis Curiae Novariensis *auctoritate sua facultatem,* esto quidem per modum provisionis et sine praeiudicio Parochorum, tribuit Sacerdoti Bernardino Tornotti, Curato S. Michaelis, quamvis non pertineret ad Congregationem, ut posset processionaliter incedere etiam cum almutia sub Cruce ipsius Congregationis « donec aliud a nobis fuerit super praemissis declaratum ». Et anno 1663, die 12 martii, Parochus S. Crucis receptus fuit in Congregatione et ius tam ei quam suis successoribus ut in Congregationem admitterentur. « Con Decreto della S. Congrega- « zione e con Decreto del Vicario Generale ... ».

2) Eoque minus admitti potest illos tantum esse sodales ex iure qui Paroecias regunt, quas fundatores obtinebant; nam anno 1663, die 12 martii, a Congregatione tributum fuit Parocho S. Crucis eiusque successoribus ius pertinendi ad Congregationem « quale successore e sur- « rogato da una delle due porzioni curate della Chiesa d'Ognissanti ... »; et idem ius anno 1732, die 12 ianuarii, tributum fuit Parocho S. Mariae vulgo *della Bicocca* eiusque successoribus, scilicet: « fu stabilito che il « Curato della Bicocca debba succedere al Parroco di S. Giacomo; la « cui Chiesa era stata unita al Collegio degli oblati ... ». Distinguendum igitur est inter titulum originarium et acquisitum seu concessum, et titulus ad cooptationem in Congregationem potest quoque esse successio in portionem aliquam antiquarum Parochiarum, aut decretum Vicarii Generalis acceptatum a Congregatione, vel simplex deliberatio Congregationis, sive Parochus cooptatus succedat in aliquam portionem antiquarum Parochiarum sive alia de causa.

Opponit quoque Patronus actoris observantiam, in qua fundatur sententia Curiae Novariensis, esse ambiguam, tum quia Parochus seu Curatus Tornotti, quem primum inter Parochos S. Michaelis sodalem invenimus, *ex gratia* fuit admissus; tum quia factum utique habetur, quod plures ex Parochis S. Michaelis in sodalitatem sunt cooptati, at hoc factum nihil probat, quum non liqueat, an ipsi ex iure an vero ex gratia cooptati fuerint, vel facile in sensum contrarium retorquetur cum gratiae mentio in cooptatione Sacerdotis Tornotti expresse adiecta sit; tum denique quia ministeria quibus Parochi S. Michaelis in sodalitate functi sunt, nihil probant, cum etiam sodales ex gratia munus ministralis ex. gr. obtinere possint.

Verum admitti nequit ex actis constare Parochum Tornotti receptum fuisse in sodalem, idque ex gratia, eoque minus concedi potest gratiae mentionem in eius admissione expresse adiectam fuisse. Nam quoad Parochum Tornotti agebatur tantum de facultate interveniendi processionaliter cum Sodalibus, quamvis praedictus Parochus non esset de Congregatione, quam facultatem Vicarius Generalis tribuit sine praeiudicio Congregationis et per modum provisionis: « donec aliud a nobis « fuerit super praemissis declaratum ». Quoad ceteros vero Parochos S. Michaelis, non tantum plures ex iis, sed quotquot fuerunt Parochi S. Michaelis a Ioanne Baptista Degli Agostini usque ad ultimum Parochum Portigliotti, nempe Ioannes Baptista Degli Agostini, Franciscus Gallo, Iulius Ferrari, Dominicus Delle Donne, Antonius Portigliotti, sodales fuerunt Congregationis, ut patet ex actis Congregationis vel ex manuscripto Frasconi: nullibi autem fit mentio gratiae. At gratia difficulter concipitur concessa omnibus Parochis S. Michaelis, eoque minus concipitur concessa quia de ea numquam mentio fit, dum e contra quoad alios Parochos, ex. gr. Petrum Besozio Parochum S. Crucis anno 1602, et Carolum Luino Parochum S. Mariae vulgo *Della Bicocca*, ea expressa fuit. Quoad tertium denique non est confundenda sententia iudicis cum deductionibus Parochi Pellagatta; sententia enim Curiae Novariensis ex manuscripto Frasconi deducit ius Parochorum S. Michaelis non quia munera in Congregatione obtinuerint, sed alio prorsus ex capite, ut cuilibet legenti patet.

Denique quod potissimum est, ea quae Patroni disputant de observantia in casu, aequivocatione non carent. Nam Patronus actoris observantiam ducit ab anno 1707 ad annum 1782, vel potius tantum ad annum 1736, quo in casu, concludit, observantia non solum non est centenaria, sed ne quadragenaria quidem.

Patronus vero Parochi Pellagatta gratuito eam ducit ab anno 1660.

At observantia seu pacifica possessio, vel recognitio iuris Parochorum S. Michaelis, de qua agit sententia Curiae Novariensis, ea est quae deducitur ex actis Frascone, Bertone, Croce et Marucco.

Ait enim sententia: « Gli atti Bertone, Croce e Marucco non sono « prodotti principalmente quali atti costitutivi del diritto del Parroco « dell'ospedale, ma quali atti comprovanti che al tempo in cui vivevano, « era unanime presso la Congregazione la convinzione sul diritto indi- « scusso pacifico avente validità del Parroco dell'ospedale, ed attestano, « specie col manoscritto Frascone, o suppongono il godimento del legit- « timo e pacifico possesso del diritto; ed è un fatto costitutivo del quasi « possesso più che centenario, che presume il miglior titolo del mondo « e dispensa dalla produzione del titolo ».

Et concludit: « Le sopra esposte considerazioni sugli atti prodotti ... « producono nel giudice il convincimento della spettanza del diritto del « Parroco di S. Michele all'Ospedale Maggiore ... di appartenere alla « Congregazione, convincimento che è il convincimento ininterrottamente « constatato nel manoscritto Frasconi, nell'atto Bertone, prima del 1806, « e dopo il 1806 negli atti Croce e Marucco ».

Et primo quidem iure merito sententia tenet manuscriptum Frasconi recognoscere penes Congregationem ius pacificum, incontroversum, et vigens iam ante annum 1731, Parochi S. Michaelis, idque recte concludit tum ex eo quod ibi de acceptationibus *pro gratia* expresse mentio fit, dum quoad Parochum S. Michaelis de gratia non fit mentio, eo praesertim quod immediate ante Parochum S. Michaelis indicatur acceptatio Parochi S. Mariae vulgo *Della Bicocca* anno 1731, *ex gratia*, tum ex eo quod in numero duodecim Parochorum « componenti la Congregazione » necessario includendus est Parochus S. Michaelis, ut colligitur quoque ex scripto Croce.

Nec relevant quae Patronus actoris apponit contra vim probandi manuscripti « Frasconi » nempe 1) manuscriptum non manare a sodalitate; 2) gratiae mentionem quoad Parochum Portigliotti fuisse omissam, quia non erat primus ex Parochis S. Michaelis, qui admitteretur in sodalitatem, ut confirmatur ex exemplis Parochi S. Crucis et S. Mariae *della Bicocca;* 3) in illo numero duodecim Parochorum « componenti la Congregazione » referri quoque Parochos admissos pro gratia, uti Parochum S. Crucis et Parochum S. Mariae vulgo *della Bicocca.*

Nam quoad primum, sententia non dicit sodalitatem recognoscere ius Parochi S. Michaelis, sed manuscriptum recognoscere ius illud penes Congregationem.

Quoad secundum argumentatio procedit ex falso supposito quod

Parochus Tornotti expressa gratiae mentione admissus fuerit. Quod si de successoribus Petri Besozio, Parochi S. Crucis admissi *pro gratia* die 23 iulii 1662, et Caroli Luino, Parochi S. Mariae vulgo *della Bicocca*, admissi *pro gratia* die 27 augusti 1731, non fit mentio de gratia ideo est quia, ut colligitur a documentis ab ipso Actoris Patrono postremo adductis, Parochus S. Crucis factus est sodalis ex iure die 12 martii 1663, et idem ius obtinuit Parochus S. Mariae vulgo *della Bicocca* die 12 ianuarii 1732. Quoad tertium denique notandum est quod Parochus S. Crucis, ut supra dictum est, admissus fuerat ex iure anno 1663, et quamvis Parochus S. Mariae vulgo *della Bicocca* admissus fuerit de iure tantum anno 1732, non tamen inde concludi potest manuscriptum Frasconi anno 1731 illum ex errore inclusisse in numero duodecim Parochorum « componenti la Congregazione ».

In actu autem Visitationis Pastoralis, quam Episcopus Balbis Bertone fecit die 5 martii 1769 Congregationi, legitur quod vocati comparuerunt Parochus vulgo *della Bicocca deputatus;* et Parochus S. Andreae *ministralis* Congregationis, qui exhibuerunt nonnulla *documenta et iura*... quibus per praedictum Episcopum *visis, examinatis et recognitis, compertum fuit:* componitur a nonnullis R. R. Parochis Urbanis et suburbanis, nempe Parochus Ecclesiarum S. Petri, S. Crucis, S. Eufemiae, S. Stephani, S. Andreae, S. Agabii, S. Mariae *della Bicocca* ... et quamvis *Parochi praedictarum ecclesiarum habeant ius quod in fratres recipiantur, cogi tamen non possunt.* Et exinde iure merito sententia concludit quod « qualche atto costitutivo certo è supponibile sia stato dal Vescovo esa- « minato fra i documenti esibitigli. In ogni caso il verbale di visita « Balbis Bertone attesta essere stato allora presso la Congregazione indi- « scusso, pacifico, da tempo vigente, il diritto di far parte della Congre- « gazione dei Parroci enumerati nell'elenco ».

Denique ius Parochi S. Michaelis sententia deducit ex scripto Parochi Croce, Decani Congregationis 1 aprilis 1839, et ex relatione Parochi Marucco nomine Congregationis facta anno 1902.

Quae autem opposuit Patronus actoris contra actum Visitationis Pastoralis Episcopi Balbis Bertone, nempe Parochos S. Crucis et Sanctae Mariae vulgo *della Bicocca* fuisse sodales ex gratia, nunc ne locum amplius habent post documenta ultimo producta, ex quibus patet ius acquisitum fuisse a Parocho S. Crucis anno 1663 et a Parocho S. Mariae vulgo *della Bicocca* anno 1732.

Nec item cogit argumentum contra scriptum Parochi Croce, ex eo desumptum quod Parochus S. Eustachii hodie quoque ex gratia tantum admittitur.

Nam potior vis probandi huius documenti non pendet ex supputatione Parochorum conflantium numerum novem titulorum parochialium ius habentium ad Congregationem, sed ex eo quod: « Tra i titoli « superstiti enumera il titolo vacante di S. Michele, e aggiunge che « avendo il Card. Morozzo Vescovo rimesso la Parrocchia di S. Michele, « venendo in essa istituito un sacerdote secolare, questo ritornerà nel « suo primo diritto di chiedere ed ottenere l'ammissione alla detta Con- « gregazione ».

Quare vi sua destituta sunt ea quoque quae opponit idem Patronus contra novam Parochiam S. Michaëlis, nempe Parochiam Nosocomii Maioris Novariae esse noviter erectam, et non successisse in omnibus iuribus antiquae Parochiae S. Michaelis praesertim quoad Congregationem Parochorum.

Nam, ut patet ex decreto Episcopi Morozzo collato cum Brevi Pii VIII ecclesia S. Michaelis est erecta, *seu melius de novo excitata ac in pristinum restituta.* Et in Brevi Pii VIII expresse legitur: Paroeciam S. Michaelis *restituere* ... in Paroecia *restituenda* ...

Et quod restituta fuerit quoque in suis iuribus adversus Congregationem, patet non solum ex citato documento Parochi Croce, producto ab ipsa Congregatione, sed etiam ex relatione Parochi Marucco, quae adservatur in Archivio Congregationis, et contra quam, iura Parochiae S. Michaelis quod spectat, nullam protestationem aut reservationem emisit Congregatio. Quod argumentum maiorem vim obtinet si considereretur cum sententia quod « la Congregazione, la quale aveva nel « suo archivio tali atti (Croce et Marucco) sarebbe certo insorta se « avesse ritenuto non competere il diritto di cui si tratta, come fece « nel caso dell'ammissione dei curati della Cattedrale, di S. Gau- « denzio e di S. Martino ... ».

Quum igitur non constet de iniustitia sententiae, non est cur inquiramus de laesione gravi, nam sine iniustitia nulla laesio adesse dicitur (De Luca cit. n. 10). Ceterum ubi gravis laesio in casu, si fatente ipso patrono actoris, admissio licet ex gratia id efficit, ut sodales nisi expressam, ut aliquando evenit, iurium terminationem praestituant, sua omnia iura cum admissis communicent? Quodsi Congregatio conqueritur a sententia Curiae Novariensis aboleri regulam, quae inde a fundatione plura per saecula in Collegio viguerat: neminem ex iure admitti, qui uni ex fundatoribus non succederet; huic, quae praetenditur, regulae extremam plagam inflixit Congregatio ipsa, allegando duo documenta 12 marti 1663 et 12 ianuarii 1732.

Quibus rite tum in facto, tum in iure perpensis, Nos infrascripti Auditores pro Tribunali sedentes, Christi nomine invocato, et solum Deum prae oculis habentes, ad proposita dubia respondemus: ad I. *Affirmative, seu constare de re iudicata in casu;* ad II. *Negative, seu non esse locum restitutioni in integrum.* Expensas vero compensatas inter partes volumus.

Ita pronunciamus, et definitive sententiamus mandantes Ordinariis locorum et ministris Tribunalium, ad quos spectat, ut exsecutioni mandent hanc nostram definitivam sententiam, et adversus reluctantes procedant ad normam Sacrorum Canonum et praesertim sess. XXV, c. 3, *de ref.*, Conc. Trid., iis adhibitis exsecutivis et coërcitivis mediis, quae magis efficacia et opportuna pro rerum adiunctis existimaverint.

Aloisius Sincero, *Ponens.*
Ioseph Mori.
Fridericus Cattani Amadori.

L. ✠ S.

Ex Cancellaria, 18 augusti 1916.

Sac. T. Tani, *Notarius.*

DIARIUM ROMANAE CURIAE

SACRA CONGREGAZIONE DI PROPAGANDA FIDE

AVVISO DI CONCORSO

È aperto presso la S. C. di Propaganda Fide il concorso per la provvista di un ufficio di minutante nella Segreteria latina.

I sacerdoti che desiderassero prendervi parte dovranno esibire alla Segreteria stessa, entro un mese dalla data del presente avviso, la domanda corredata delle opportune generalità e del « nulla osta » del relativo Ordinario.

È richiesta per l'ammissione al detto concorso la laurea in S. Teologia o in Diritto Canonico.

È poi in facoltà dei concorrenti presentare quei titoli che possono comprovare la loro capacità all'ufficio in parola.

A suo tempo verranno stabiliti i giorni in cui avrà luogo il concorso.

A titolo di informazione per i sacerdoti che volessero concorrere, si avverte:

1) che il concorso consisterà in due prove scritte, delle quali una in lingua latina, l'altra in italiano;

2) che i temi verseranno specialmente sulla Teologia Morale e sul Diritto Canonico;

3) che si terrà in particolare considerazione la conoscenza delle lingue estere.

I concorrenti non dovranno eccedere l'età di 45 anni compiuti.

Roma, dalla S. C. di Propaganda Fide, 12 luglio 1917.

S. CONGREGAZIONE DEI RITI

Martedì 3 luglio 1917, nel Palazzo Apostolico Vaticano, si è tenuta la Congregazione Particolare dei sacri Riti, nella quale gli Emi e Rmi Signori Cardinali ed i Rmi Prelati componenti la medesima, hanno discusso e dato il loro voto sopra le seguenti materie:

1. Intorno alla validità ed al rilievo dei Processi costruiti nel Vicariato Apostolico della Nyanza Settentrionale sopra il martirio, la causa del martirio,

i segni e prodigi dei Venerabili Servi di Dio Carlo Luanga, Mattia Murumba e 20 Compagni, che si asseriscono uccisi nell'Ouganda, in odio della Fede, nel 1888: ed intorno al culto, in ossequio ai Decreti di Urbano VIII, non mai prestato ai medesimi Ven. Servi di Dio;

2. Intorno alla validità ed al rilievo del Processo Apostolico costruito nella Curia di Napoli sopra la fama di santità della vita, delle virtù e dei miracoli in genere della Ven. Serva di Dio Maria Rosa Carafa, dei Baroni di Traetto, dell'Istituto delle Ancelle del Sacro Cuore di Gesù nella città di Napoli;

3. Intorno al culto, in ossequio ai decreti di Urbano VIII, non mai prestato ai Venerabili Servi di Dio Giacomo Sales, sacerdote, e Guglielmo Saltamoch, coadiutore, ambedue della Compagnia di Gesù, che si asseriscono uccisi in odio alla Fede nel 1593 in Aubenac, della diocesi di Viviers;

4. E parimenti intorno al culto non mai prestato, come sopra, al Venerabile Servo di Dio Gaspare Bertoni, sacerdote, fondatore dell'Istituto dei Preti delle Sacre Stimmate di N. S. Gesù Cristo;

5. Ed infine intorno al culto non mai prestato, come sopra, al Servo di Dio Carlo Domenico Albini, sacerdote, della Congregazione degli Oblati di Maria Immacolata.

Martedì 17 luglio 1917, nel Palazzo Apostolico Vaticano, con l'intervento degli Emi e Rmi Signori Cardinali e col voto degli Emi Prelati Officiali e Consultori teologi, si è tenuta la Congregazione dei Riti *Preparatoria* per discutere quattro miracoli, che si asseriscono da Dio operati per intercessione della Ven. Ludovica de Marillac, vedova Le Gras, Confondatrice delle Figlie della Carità: i quali miracoli vengono proposti per la beatificazione della stessa Ven. Serva di Dio.

SEGRETERIA DI STATO

NUNZIATURE APOSTOLICHE

Con dispacci della Segreteria di Stato, in data 20 luglio 1917, la Santità di Nostro Signore, nella fausta ricorrenza delle feste centenarie dell'indipendenza nazionale del Perù, si è degnata di elevare la Rappresentanza Pontificia presso l'anzidetta Repubblica dal grado di Internunziatura a quello di Nunziatura Apostolica, e di nominare simultaneamente *Nunzio Apostolico del Perù* Mons. Lorenzo Lauri, arcivescovo titolare di Efeso.

Parimenti con dispacci della Segreteria di Stato in data 20 luglio 1917, la Santità di Nostro Signore, prendendo occasione della ricorrenza anniversaria dell'indipendenza nazionale della Colombia, si è degnata di elevare la

Rappresentanza Pontificia presso la detta Repubblica dal grado di Internunziatura a quello di Nunziatura Apostolica, e di nominare simultaneamente *Nunzio Apostolico di Colombia* Mons. Enrico Gasparri, arcivescovo titolare di Sebaste.

NOMINE

Con Biglietti della Segreteria di Stato il Santo Padre si è degnato di nominare:

7 luglio 1917. L'Emo signor cardinale Aristide Rinaldini, *Protettore della Congregazione delle Figlie di Maria, di Gerona* (Spagna).

9 » » L'Emo signor cardinale Giulio Tonti, *Protettore delle Suore della Provvidenza, di Portieux.*

» » » Mons. Benedetto Melata ed i Revmi PP. Pasquale Brugnani dei Minori, Gioacchino Maria Dourche dei Servi di Maria, Raffaele di S. Giuseppe dei Carmelitani Scalzi e Giuseppe Drehmanns dei Sacerdoti del Ssmo Redentore, *Consultori della Sacra Penitenzieria per la Sezione delle Indulgenze.*

20 » » L'Emo signor cardinale Basilio Pompilj, *Protettore dell'Istituto di S. Giovanni Battista.*

22 » » Il Rev. sac. D. Federico Fioretti, *Segretario di Nunziatura di seconda classe.*

Con Brevi apostolici il Santo Padre si è degnato di nominare:

Assistenti al Soglio Pontificio:

14 maggio 1917. Mons. Michele Tommaso Labrecque, vescovo di Chicoutimi.

10 luglio » Mons. Giuseppe Gamba, vescovo di Novara.

13 » » Mons. Giuseppe Maria Koudelka, vescovo di Superior.

Prelati Domestici di S. S.:

27 giugno 1917. Mons. Carlo Barbarulo, dell'archidiocesi di Salerno.

» » » Mons. Francesco Santucci, della medesima archidiocesi.

17 luglio » Mons. Colino Chisholm, della diocesi di Antigonish.

ONORIFICENZE

Con Brevi apostolici il Santo Padre si è degnato di conferire le seguenti onorificenze:

La Placca dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

17 luglio 1917. Al sig. comm. Giovanni von Reitzenstein, ciambellano e cerimoniere della Corte di Baviera.

La Commenda con placca dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

15 luglio 1917. Al sig. Francesco Donoso Carvallo, sotto-segretario di Stato agli Esteri in Baviera.

La Commenda con Placca dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe militare:

4 luglio 1917. Al sig. marchese Adriano de Bertier Pinsaguel, dell'archidiocesi di Tolosa.

La Commenda dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

3 luglio 1917. Al sig. Umberto Luigi Leicester, dell'archidiocesi di Birmingham.

15 » » Al sig. Alvaro Baeza-Yavar, capo della Sezione Diplomatica, del Protocollo e Cerimoniale al Ministero degli Esteri in Baviera.

19 » » Al sig. Maurizio Schneemann, della diocesi di Münster.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

15 luglio 1917. Al sig. Cristiano Jordan, segretario di legazione, addetto al Ministero degli Esteri in Germania.

21 » » Al sig. Emilio Arri, della diocesi di Santander.

23 » » Al sig. dott. Carlo Giuseppe Reginaldo O' Reilly, dell'archidiocesi di Westminster.

La Commenda dell' Ordine di S. Silvestro Papa:

2 aprile 1917. Al sig. avv. Pier Umberto Giaj-Levra, dell'archidiocesi di Torino.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

6 luglio 1917. Al sig. Benedetto Baroli, della diocesi di Novara.

MAGGIORDOMATO DI SUA SANTITÀ

NOMINE

Con Biglietti di S. E. Rma Mons. Maggiordomo, il Santo Padre si è degnato di nominare:

Camerieri Segreti soprannumerari di S. S.:

5 luglio 1917. Mons. Maurizio Lartigue, della diocesi di La Rochelle.
» » » Mons. Gabriele Jeandeau, della medesima diocesi.
» » » Mons. Alessio Meneau, della medesima diocesi.
» » » Mons. Eugenio Cloutour, della medesima diocesi.
» » » Mons. Alberto Levame.
19 » » Mons. Adriano Giovanni Holiërhoek, della diocesi di Harlem

Cameriere Segreto di Spada e Cappa soprannumerario di S. S.:

19 gennaio 1917. Il sig. Mariano Sobolewski, dell'archidiocesi di Leopoli.

Cameriere d'onore in abito paonazzo di S. S.:

2 luglio 1917. Mons. Agostino Hoeller, dell'archidiocesi di Colonia.

Cappellani d'onore extra Urbem *di S. S.:*

19 gennaio 1917. Mons. Michele Mudri, della diocesi di Crisio.
» » » Mons. Giovanni Simrak, della medesima diocesi.

NECROLOGIO

21 giugno 1917. Mons. Giacomo Browne, vescovo di Ferns (Irlanda).
1 luglio » Mons. Giovanni Mangan, vescovo di Kerry (Irlanda).
2 » » Mons. Giuseppe Giustiniani, arcivescovo di Sorrento.
8 » » Mons. Gioacchino Giuseppe Vieira, arcivescovo tit. di Cirro.
» » » Mons. Antonio Maria Durán, vesc. di Guayana (Venezuela).
» » » Mons. Teodoro Messajeh, vescovo di rito caldeo, della diocesi di Kerkuk nel Kurdistan.
10 » » Mons. Arsenio del Campo y Monasterio, dei Romitani di S. Agostino, vescovo titolare di Epifania.
28 » » Mons. Pasquale Trosksi, vescovo tit. di Nacolea.